

Epistola lui Iacov

UN COMENTARIU SUCCINT

ZANE C. HODGES

Epistola lui Iacov: Un comentariu succint este traducerea în limba română a secțiunii dedicate Epistolei lui Iacov din The Grace New Testament Commentary.

Hodges, Zane C., 1932-2008

Traducătoare: Georgiana Paleanu

Drepturi de autor © 2010-2025 Grace Evangelical Society

Pentru informații, vă rugăm să contactați la:
ges@faithalone.org, www.faithalone.org

Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei cărți nu poate fi reprodusă, stocată sau transmisă, în nicio formă și prin niciun mijloc, fără permisiunea prealabilă scrisă a editorului, cu excepția cazurilor permise de legislația americană privind drepturile de autor.

Cu excepția cazurilor în care se menționează altfel, toate citatele din Scriptură sunt preluate din versiunea Cornilescu (RMNN), 1924 – revizuită în 2010 și 2014. (Drepturi de autor © 1924 de către British and Foreign Bible Society.)

Grace Evangelical Society
P.O. Box 1308, Denton, TX 76202

Tipărit în SUA.

EPISTOLA LUI IACOV: UN COMENTARIU SUCCINT

INTRODUCERE

EPISTOLA LUI IACOV este o scrisoare creștină frumos alcătuită, redactată de un comunicator iscusit, cu inimă de păstor. Stilul său este atât concis, cât și expresiv, folosind multe ilustrații sugestive, ceea ce sugerează că a predicat și oral adevărul lui Dumnezeu, cu o putere remarcabilă.

Această epistolă, un element indispensabil al canonului Noului Testament, are o profunzime care contrazice evaluarea inițială a lui Luther, care a numit-o „o epistolă de paie”. Această epistolă exprimă autoritatea unui lider creștin de seamă, a cărui înțelegere a vieții duhovnicești și a firii omenești se ridică la nivelul celorlalți autori ai Noului Testament. Biserica modernă ignoră aceste îndemnuri extrem de practice pe propria răspundere.

Autorul

Autorul se prezintă drept *Iacov, rob al lui Dumnezeu și al Domnului Isus Hristos* (1:1). Dar cine este acest Iacov?

Iacov cel mai frecvent asociat cu această epistolă este fratele vitreg al lui Isus. Dacă epistola a fost scrisă după moartea apostolului Iacov (vezi discuția despre datarea scrierii), atunci fratele Domnului ar fi fost singurul Iacov cunoscut care era încă activ în biserica creștină din Palestina. În acest caz, el s-ar fi putut prezenta într-un mod simplu și modest ca „rob al lui Dumnezeu și al Domnului Isus Hristos” (1:1). Este, de asemenea, foarte probabil ca purtătorul epistolei să-l fi cunoscut personal pe autor și să-i fi

informat pe destinatari despre identitatea lui, oriunde ar fi fost citită scrisoarea. În plus, tonul autoritar al epistolei sugerează o figură respectată și influentă, nu un Iacov necunoscut. Prin urmare, nu există motive solide să fie respinsă viziunea tradițională potrivit căreia autorul este Iacov, fratele Domnului. Dimpotrivă, epistola se potrivește în detalii esențiale cu această identificare.

Audiență, dată și destinație

Iacov își desemnează audiența drept cele douăsprezece seminții (1:1), ceea ce indică în mod clar că destinatarii sunt evrei, fapt susținut de tonul și conținutul epistolei. Ipoteza că Epistola lui Iacov ar fi un document evreiesc necreștin, completat ulterior cu câteva elemente creștine, este astăzi considerată o ficțiune. Totuși, Iacov nu menționează neamurile și nu pare conștient de evanghelizarea lor, specifică misiunii pauline. Aceasta sugerează că epistola a fost scrisă înainte de extinderea evangheliei către neamuri, așa cum este menționat în Faptele Apostolilor.

Dacă într-adevăr Iacov a murit în anul 62 d.Hr., atunci este clar că epistola nu putea fi scrisă mai târziu de această dată. Însă faptul că nu apare nicio referire la problema convertirii neamurilor sugerează că scrisoarea ar fi putut fi redactată chiar mai devreme, poate pe la mijlocul sau spre sfârșitul anilor 30 d.Hr. Dacă luăm ca punct de plecare data de 3 aprilie, anul 33 d.Hr., ca fiind ziua răstignirii, convertirea lui Saul din Tars (viitorul apostol Pavel) ar fi putut avea loc în anul 34 d.Hr., ceea ce lasă aproximativ un an – sau puțin mai mult – pentru desfășurarea evenimentelor descrise în Faptele Apostolilor, capitolele 1–9. În acest caz, epistola lui Iacov ar fi putut fi scrisă chiar în anul 34 d.Hr.

Dacă acceptăm că epistola a fost scrisă destul de devreme, înainte ca evanghelia să se extindă la neamuri, expresia „*cele douăsprezece seminții care sunt împrăștiate*” devine ușor de înțeles. Cuvântul *împrăștiate* corespunde expresiei grecești „*en tē diaspora*”, care înseamnă „în dispersie” sau „în împrăștiere”.

Pornind de la unitatea și comunitatea lor din Ierusalim (cf. Faptele Apostolilor 4:32-35), primii creștini au fost apoi împrăștiati prin Iudeea și Samaria. În Faptele Apostolilor 8:1, expresia (*aceștia au fost împrăștiati*) din traducerea românească corespunde cuvântului grecesc *diesparēsan*, derivat din aceeași rădăcină ca

termenul diaspora. Dacă Epistola lui Iacov a fost adresată acestei audiențe împrăștiată la scurt timp după ce a trecut prin această experiență dificilă, accentul său pastoral asupra valorii spirituale a încercărilor este cu atât mai potrivit.

Este posibil ca epistola să fi fost scrisă chiar înainte de evanghelizarea Samariei. Totuși, având în vedere legăturile etnice dintre samariteni și evrei, primii creștini i-ar fi putut considera pe cei convertiți dintre samariteni ca o reîntoarcere în comunitatea spirituală *a celor douăsprezece seminții*, care reprezentau adevăratul Israel al vremii (cf. Romani 2:28-29). Un studiu atent al primelor capitole din Faptele Apostolilor arată că, la acel moment, creștinii nu considerau încă Biserica o entitate distinctă de Israel, nici în scop, nici în caracter. Această înțelegere a apărut mai târziu, prin Pavel și *ceilați sfinți apostoli și proroci* ai Bisericii primare (Efeseni 3:5).

În concluzie, Epistola lui Iacov este o scrisoare cu caracter pastoral, adresată credincioșilor evrei împrăștiați în afara Palestinei, cel mai probabil *înainte* de prima misiune a lui Pavel către neamuri, desfășurată în *Arabia* (Galateni 1:17). Aceasta sugerează o dată situată în jurul anilor 34-35 d.Hr. Din această perspectivă, Epistola lui Iacov este considerată cel mai vechi document al Noului Testament. Următoarea scriere, Epistola către Galateni, poate fi datată în jurul anului 49 d.Hr.

Scopul

Iacov le scrie creștinilor care au fost împrăștiați (1:1) în urma persecuției declanșate după moartea lui Ștefan. Cel mai probabil, această persecuție se terminase deja (vezi Faptele Apostolilor 9:31). Cu siguranță, amintirea necazurilor recente era încă vie în mintea cititorilor. Totuși, trecuse destul timp pentru ca alte dificultăți să apară, iar tensiunile rezultate se manifestau în biserici prin conflicte și certuri — inclusiv sub forma unor *războaie și lupte* (4:1). Epistola lui Iacov îi îndeamnă pe credincioși să înfrunte încercările cu credință și răbdare (5:7-8, 10) și să restaureze un duh de pace în biserici (5:9).

Structura epistolei ne ajută să înțelegem și mai bine scopul urmărit de Iacov. Îndemnul triplu din 1:19 — „Știți bine lucrul acesta, preaiubiții mei frați! Orice om să fie grabnic la ascultare, încet la vorbire, zăbavnic la mânie” — reprezintă de fapt cheia

centrală a epistolei. Iacov folosește o structură bine cunoscută și acceptată de scriitorii antici de retorică pentru discursuri. Așa cum subliniază critica retorică modernă, este aproape sigur că documentele Noului Testament erau concepute pentru a fi citite public în biserici. Astfel, epistola lui Iacov este, în esență, un discurs sau o predică, prezentată sub formă scrisă. Elementele de bază sunt următoarele: un prolog sau o prefață (1:2-18), urmat de o declarație tematică (1:19-20); o secțiune principală, numită de retoricienii greci „*kephalaia*,” sau „capitole” (1:21–5:6); și un epilog (5:7-20). Schița de mai jos ilustrează această structură.

Având acest plan în minte, materialul tematic din 1:19-20 dezvăluie scopul lui Iacov, așa cum este prezentat în schiță de mai jos.

SCHIȚA EPISOLEI

- I. Salutare (1:1)
- II. Prolog: Răspunde cu înțelepciune la încercări (1:2-18)
 - A. Acceptă încercările (1:2-11)
 - B. Nu-L acuza pe Dumnezeu (1:12-18)
- III. Declarația tematică: Comportă-te cu înțelepciune în încercări (1:19-20)
- IV. Corpul epistolei: Dezvoltă comportamentul potrivit încercărilor (1:21–5:6)
 - A. Fii grabnic la ascultare (1:21–2:26)
 - B. Fii încet la vorbire (3:1-18)
 - C. Fii zăbavnic la mânie (4:1–5:6)
- V. Epilog: Rămâi statornic în încercări până la sfârșit (5:7-20)
 - A. Perseverența va fi răsplătită cu dreptate (5:7-11)
 - B. Perseverența poate fi întărită prin rugăciune (5:12-20)

COMENTARIU

I. Salutare (1:1)

1:1. Autorul acestei epistole este, fără îndoială, Iacov, unul dintre frații vitregi ai lui Isus (vezi *Introducerea*). Deși a fost un lider important în biserica din Ierusalim, el nu își revendică vreun titlu onorific, ci se prezintă simplu drept **slujitor al lui Dumnezeu și al Domnului Isus Hristos**. Această modestie este de înțeles, având în vedere că a crescut în aceeași casă cu Fiul lui Dumnezeu, fără păcat.

Iacov se adresează unei audiențe pe care o numește cele **douăsprezece seminții aflate în împreănștiere**. Dacă această epistolă a fost scrisă pentru creștinii evrei la scurt timp după prima persecuție a bisericii din Ierusalim (în jurul anului 35 d.Hr.; vezi *Introducerea*), atunci destinatarii reprezintă adevăratul Israel *credincios* din mijlocul unei națiuni evreiești mai largi (cf. Romani 2:28-29; 9:6-8).

II. Prolog: Răspunde cu înțelepciune la încercări (1:2-18)

A. Acceptă încercările (1:2-11)

1:2-4. Iacov îi numește pe cititorii săi **frați**, nu pentru că sunt evrei ca el, ci pentru că s-au născut de sus, (adică au fost născuți din nou) *aduși la viață ... prin Cuvântul adevărului* (1:18; cf. Faptele Apostolilor 9:30; 10:23 etc.). Această adresare, *frații mei* – apare frecvent în epistolă (1:16, 19; 2:1, 5, 14; 3:1, 10, 12; 4:11; 5:7, 9, 10, 12, 19). Chiar și o lectură rapidă a pasajului 1:2-18 arată clar că autorul îi consideră pe cititorii săi creștini. De fapt, în nicio parte a epistolei – nici măcar în 2:14-26 – nu există vreo sugestie că aceștia nu ar fi cu adevărat frați în Domnul. Ignorarea acestui fapt simplu și evident poate duce la interpretări eronate, așa cum au făcut deja mulți comentatori ai epistolei lui Iacov.

Cuvintele **să priviți ca o mare bucurie** apar chiar la începutul versetului 2 (în greacă) și reflectă perfect tonul de triumf pe care Iacov dorește să-l transmită fraților săi creștini. Aceștia trebuie să

fie plini de bucurie în mijlocul încercărilor, deoarece încercările au un scop pozitiv și de mare folos în planul lui Dumnezeu, un scop pe care cititorii îl cunoșteau deja. Dumnezeu îngăduie încercările asupra credinței noastre pentru a dezvolta **răbdarea** sau, mai precis, „reziliența” și „perseverența”. El este dedicat formării unor creștini puternici, capabili să rămână statornici în vremuri dificile, fără să se clatine.

Totuși, credincioșii nu trebuie să fie nerăbdători. Aceasta este tema versetului 4. Când Iacov îi îndeamnă pe cititorii săi să permită ca „reziliența” (**răbdarea**) să-și **facă lucrarea deplină**, el sugerează că aceștia trebuie să-i permită Domnului să dezvolte în ei o reziliență deplină. Desigur, Iacov nu se referă la o perfecțiune fără păcat atunci când vorbește despre a fi *desăvârșit*. Ambele cuvinte grecești, **desăvârșiți** și **întregi**, înseamnă aproape același lucru, dar ar putea fi traduse astfel: „ca să fiți compleți și întregi, fără nicio lipsă”.

1:5. Unul dintre lucrurile pe care încercările le scot adesea la iveală este lipsa de înțelepciune. Așadar, pentru ca „reziliența” să-și împlinească „lucrarea deplină”, lipsa de **înțelepciune** a credincioșilor trebuie suplinită. Desigur, Iacov nu vorbește aici despre orice fel de *înțelepciune*, deoarece credincioșii vor avea mereu deficiențe în multe domenii cât timp sunt în trup. În acest context, însă, Iacov se referă la acea înțelepciune specifică, necesară pentru a face față *diferitelor încercări* prin care trec.

Prin urmare, dacă o încercare scoate la iveală lipsa de înțelepciune într-un domeniu anume, ce ar trebui să facă un credincios? Iacov îi îndeamnă să se roage pentru acea înțelepciune. Lui Dumnezeu îi face plăcere să ofere înțelepciune și o dă cu generozitate. „**S-o ceară** de la Dumnezeu,” spune Iacov, „**care dă**” (cf. Matei 7:7; Luca 11:9).

1:6. Totuși, există o condiție: cererea de înțelepciune trebuie făcută **cu credință** (v. 6). Asta înseamnă, de asemenea, că trebuie făcută **fără să se îndoiască deloc**. Credința și îndoiala sunt, desigur, opuse. Când cineva se îndoiește, nu crede. Când cineva crede, nu se îndoiește (vezi Matei 14:31; 21:21; 28:17; Marcu 11:23; Romani 14:23). Creștinul care se roagă lui Dumnezeu pentru înțelepciune trebuie să o facă cu o încredere liniștită în Domnul. Dacă inima lui este tulburată de îndoieli cu privire la dorința sau puterea lui Dumnezeu de a-i răspunde, atunci acel credincios **seamănă cu valul**

mării, purtat de vânt și aruncat dintr-o parte în alta. Cu alte cuvinte, este prins în nesiguranță și confuzie.

1:7. Lipsa de încredere în Cel căruia i se roagă este gravă și constituie, de fapt, un afront la adresa lui Dumnezeu Însuși. Un astfel de om **să nu se aștepte să primească ceva de la Domnul.** Așa cum viața creștină începe prin încrederea că viața veșnică este obținută prin credința în Hristos, tot așa și nevoia continuă de înțelepciune trebuie adusă înaintea lui Dumnezeu cu aceeași încredere.

Totuși, nu ar trebui să presupunem că răspunsul la rugăciunea pentru înțelepciune vine instantaneu, ca un fulger, chiar în momentul cererii. O astfel de concluzie ignoră perspectiva lui Iacov, care tocmai a spus că scopul lui Dumnezeu prin încercări este să ne ofere acele calități spirituale care ne lipsesc (v. 3-4).

Așadar, ne putem aștepta ca Dumnezeu să răspundă rugăciunii pentru înțelepciune chiar prin încercarea respectivă, pe măsură ce este *îndurată*, până când *lucrarea desăvârșită* a lui Dumnezeu în el este completă.

O rugăciune potrivită ar putea fi: „Tată, ajută-mă să dobândesc din această încercare înțelepciunea pe care o dorești pentru mine.”

1:8. Creștinul care nu se hotărăște să-și lase cu încredere nevoia de înțelepciune în mâinile lui Dumnezeu este instabil din punct de vedere spiritual.

De fapt, este **nehotărât** (*dipsychos*, „cu două suflete”), ca și cum ar avea o „personalitate împărțită”. O parte din el știe că ar trebui să-și lase această nevoie în mâinile lui Dumnezeu, iar cealaltă parte crede că trebuie să o rezolve singur. O astfel de diviziune interioară va duce, cel mai probabil, la o viață plină de ezitări și greșeli. Creștinul care combină lipsa de înțelepciune cu un spirit de „Toma necredinciosul” are toate șansele să se prăbușească spiritual. Sau, cum spune Iacov, **este nestatornic în toate căile sale.**

1:9. Cum ar trebui, așadar, fratele **dintr-o stare de jos**, să primească încercările? (Prin „*frate dintr-o stare de jos*”, Iacov se referă probabil la un „frate sărac”, deoarece îl contrastează cu fratele bogat în versetul 10). Oare un creștin cu o poziție socială modestă nu are deja destule probleme din cauza statutului său? Cum poate un astfel de *frate* să accepte cu calm și chiar cu bucurie încercările suplimentare care deseori îl copleșesc, mai ales pe cele care apar

tocmai din cauza credinței sale? Soluția lui Iacov este simplă: acel frate ar trebui să privească încercările ca pe o formă de **înălțare**.

Două motive pentru a privi lucrurile astfel sunt sugerate în contextul imediat. În primul rând, Dumnezeu îi acordă atenție *fratelui dintr-o stare de jos*, folosind încercările pentru a-l transforma într-o persoană mai bună (v. 3-4). Nu există onoare mai mare decât să fii obiectul harului și al grijii iubitoare a lui Dumnezeu. În al doilea rând, Dumnezeu îi promite acestui frate „*cununa vieții*”, care este oferită celor care rămân tari în încercări (v. 12 și explicația acestuia). Aceasta este o formă de *înălțare*. Așadar, *înălțarea* fratelui dintr-o stare de jos este atât prezentă (prin însăși încercarea), cât și viitoare (prin rezultatul încercării). Aceasta ar trebui să fie perspectiva fratelui sărac atunci când trece prin dificultăți.

1:10. Situația este diferită pentru fratele **bogat**. Creștinul bogat trebuie să se **laude** (așa cum este implicat și în v. 9) cu încercările lui, deoarece ele constituie o formă de **smerire**. La fel ca toți cei care au multe bunuri materiale, creștinul bogat poate uita cu ușurința că, la fel ca **floarea ierbii, se va veșteji**.

Totuși, Dumnezeu poate folosi încercările pentru a-i aminti cât de trecătoare este viața pe pământ și cât de repede poate pierde toate bunurile materiale (cf. Luca 12:18-21). El ar trebui să se bucure de suferințele sale, deoarece acestea îl smeresc și îi reamintesc că, în cele din urmă, este doar un om a cărui viață este „ca un abur, care se arată puțințel, și apoi pierе.” (Iacov 4:14).

1:11. Pentru a-și sublinia argumentul, Iacov îl compară pe omul bogat cu *iarba* simplă a câmpului, care **se usucă** sub **căldura arzătoare**. Toate **umbletele** și realizările lui vor înceta brusc la moarte. Creștinul bogat poate privi dificultățile ca pe o ocazie de a-și aminti acest adevăr.

B. Nu acuza pe Dumnezeu (1:12-18)

1:12. Aici, Iacov începe a doua secțiune a introducerii sale. Cei care urmează îndemnul din versetele 2–11 **rabdă ispita** (*peirasmos* – același cuvânt tradus prin *încercări* în v. 2) și pot aștepta o răsplată. Răbdarea în fața ispitei (și a încercărilor) îl va face pe credincios să fie **găsit bun** (*dokimos*). Prin această expresie, Iacov face aluzie la dezvoltarea caracterului, menționată în v. 2-4 (cf. Romani 5:3-4a).

Creștinul care a rezistat încercărilor și a ajuns la un caracter aprobat (*dokimēn*) este cu adevărat *fericit*.

Este considerat **fericit** pentru că, odată aprobat, **va primi cununa vieții**. Aici apare întrebarea dacă **cununa vieții** la care se referă Iacov este un beneficiu prezent sau viitor. Ambele interpretări sunt posibile, însă *viața* la care se face referire aici nu trebuie confundată cu darul gratuit al vieții, pe care Iacov îl menționează puțin mai târziu (v. 17-18; cf. Romani 6:23; Apocalipsa 22:17, etc.). În mod clar, v. 12 se referă la o *răsplată* pentru răbdarea în fața încercărilor.

Dacă cununa vieții este o *răsplată viitoare*, un verset paralel ar putea fi Galateni 6:8, unde „secerișul” viitor al faptelor unui credincios este prezentat ca secerișul vieții veșnice. Deși viața veșnică trebuie primită inițial ca un dar, credincioșilor ascultători li se oferă posibilitatea de a o primi „din belșug” (Ioan 10:10).

Este mai probabil ca Iacov să se refere la modul în care Dumnezeu îmbogățește experiența *prezentă* a vieții atunci când încercările au fost depășite cu succes. Această interpretare este susținută de declarația ulterioară a lui Iacov din 5:11, care reia temele din 1:3-12, inclusiv referința la a fi „fericit” (1:12) în cuvintele „noi numim fericiți” (5:11). Orice cititor iudeo-creștin al epistolei lui Iacov ar ști cum Dumnezeu a binecuvântat din plin viața lui Iov după ce încercările lui s-au sfârșit. Prin urmare, este destul de probabil ca Iacov să se refere la îmbogățirea experienței *temporale* a vieții (întotdeauna spiritual și, uneori, material) prin expresia *cununa vieții*.

În cele din urmă, această experiență le aparține celor **ce-L iubesc**. Numai lor le-a *promis* Dumnezeu *cununa vieții*. De fapt, se poate spune că fiecare încercare prin care trec credincioșii este, într-un fel, o probă a dragostei lor pentru Dumnezeu. Fiecare încercare aduce cu ea ispita de a se împotrivi voii lui Dumnezeu de a trimite acea încercare sau, cel puțin, ispita de a se revolta împotriva ei și, astfel, de a refuza să-I permită lui Dumnezeu să îndeplinească lucrarea de zidire a caracterului pe care o dorește. Numai când se supun cu dragoste mâinii puternice a lui Dumnezeu dobândesc *cununa vieții*.

1:13. În acest punct, Iacov face o tranziție subtilă în sensul cuvântului *peirasmos*, care trece de la sensul mai general de „încercare” (v. 2-12) la sensul mai strict de „ispită” sau „îndemn la rău”. În orice „încercare” (în sens general), există și o „ispită” la rău (în sens strict).

Cel ce spune că **este ispitit de Dumnezeu** uită că **Dumnezeu nu poate fi ispitit ca să facă rău și El Însuși nu ispitește pe nimeni**. În schimb, sursa ispitelor este atracția interioară a *propriei poște* [rele]. Dacă oamenii nu ar fi răi, nu ar avea astfel de dorințe și ar fi liberi de impulsuri greșite.

Dacă *Dumnezeu nu poate fi ispitit*, unii s-au întrebat cum a fost ispitit Isus. Deși era om, Isus era desăvârșit și sfânt, fără o natură păcătoasă. Totuși, atunci când a fost ispitit de Satana, ispita a avut loc asupra trupului Său, nu asupra divinității Sale.

1:14. Este evident că în acest pasaj Iacov se referă la „ispită” într-un sens subiectiv. Toate eforturile lui Satana de a duce oamenii în păcat și toate ispitele lumii nu ar avea niciun efect asupra cuiva dacă acesta nu ar fi **atras de pofta lui însuși și momit**. Ispita apare doar când o persoană găsește răul atrăgător într-un fel.

Iacov afirmă că Dumnezeu nu ispitește pe nimeni. Cu alte cuvinte, Dumnezeu nu este *direct* autorul ispitei, însă cuvintele sale sugerează că Dumnezeu *permite* ca ispita să vină *prin alții*. Un exemplu clasic este Iov: Dumnezeu nu l-a ispitit, dar i-a *permis* lui Satana să o facă.

Așadar, cititorii epistolei lui Iacov nu trebuie să păcătuiască dând vina pe Dumnezeu pentru propriile lor ispite. Responsabilitatea, mai degrabă, cade asupra lor, din cauza răutății inimilor lor.

1:15. Iacov descrie acum urmările fatale ale dorințelor păcătoase, folosind metafora nașterii. **Pofta** (dorința, personificată ca o femeie) odată concepută, dă naștere (*tiktei*) **păcatului**.

Iacov spune că *dorința* este mama păcatului. Această concepție are loc atunci când dorința, sau pofta, se unește cu voința umană, iar păcatul devine o hotărâre a inimii. Odată ce păcatul se naște din poftă, el crește (sau se repetă) și ajunge la maturitate (este **făptuit**). Apoi, păcatul dă naștere propriului său copil: **moartea** (păcatul... **dă naștere** (NTLR) la [*apokyeō*] *moarte*).

Moartea este, așadar, rodul final al poștei păcătoase – un fel de „nepot” al *dorinței* necurate. *Moartea* marchează capătul de drum spre care duc *dorințele* proprii. Acest adevăr este reafirmat de Iacov în 5:20. Adevărul că moartea fizică este sfârșitul inevitabil al unui comportament păcătos este afirmat în repetate rânduri în Cartea Proverbelor (de exemplu, 10:27; 11:19; 12:28; 13:14; 19:16). Având în vedere că Iacov scrie fraților săi creștini (vezi Iacov 1:2), este clar

că până și un creștin născut din nou poate risca o moarte fizică prematură dacă se lasă pradă dorințelor păcătoase. Aceasta este o avertizare de o gravitate extremă. Totuși, pocăința imediată de păcat, adică întoarcerea de pe calea rătăcirii (5:20), poate opri păcatul înainte ca acesta să ajungă la *deplina maturitate* și, astfel, poate izbăvi păcătosul *de la moarte*.

1:16. Așadar, frații creștini cărora li se adresează Iacov nu trebuie să se lase înșelați (**nu vă înșelați**). Ispita spre rău poate duce la moarte fizică, ceea ce este exact opusul darurilor pe care Dumnezeu le oferă întotdeauna. De fapt, moartea este plata păcatului (Romani 6:23), dar Dumnezeu este, prin natura Sa, un Dătător.

1:17. El este cu adevărat un Dătător desăvârșit, diferit de orice dătător pământesc. **Orice ni se dă bun și orice dar desăvârșit sunt de sus**, pogorându-se de la Tatăl luminilor. Deși ne-am putea aștepta ca Iacov să spună că doar Dumnezeu oferă *daruri bune și desăvârșite*, el merge mai adânc: acolo unde există un dar fără cusur, acel dar vine, fără îndoială, *de sus*. Spre deosebire, toate darurile omenești au un defect, deoarece dătătorul uman este imperfect. Doar Dumnezeu poate oferi daruri *desăvârșite*. Aceasta deoarece El este **Tatăl luminilor, în care nu este nici schimbare, nici umbră de mutare**. Dumnezeu este neschimbător în actul Său de a dăruia.

1:18. Creștinii ar trebui să cunoască acest adevăr (v. 17) mai bine decât oricine, iar cititorii epistolei lui Iacov *sunt* creștini. De aceea, Iacov poate spune despre ei și despre sine: **de bunăvoia Lui, ne-a născut** (Iacov 1:18).

Această afirmație este, în mod evident, legată de context. Cuvântul grecesc folosit de Iacov pentru *ne-a născut* (*apokyeō*) este același ca în versetul 15, unde apare „dă naștere”. Iacov subliniază contrastul: păcatul „dă naștere” morții, dar Dumnezeu „dă naștere” *credincioșilor*! Mai mult, acest act nu este produs de „voința” omului, care este coruptibilă și imperfectă, ci nașterea din nou își are originea în voia lui Dumnezeu („*El, de bunăvoia Lui*”) și este realizată prin **Cuvântul adevărului**.

Rolul lui Dumnezeu în convertire poate fi descris ca fiind revelator. Printr-un act al *voii Sale*, El face ca lumina Evangheliei să strălucească în inima omului, pentru ca aceasta să fie primită prin credință, așa cum i-a spus Isus lui Petru după marea sa mărturisire: „Ferice de tine, Simone, fiul lui Iona, fiindcă nu carnea și sângele ți-

au descoperit lucrul acesta, ci Tatăl Meu care este în ceruri” (Matei 16:17). Acest lucru, desigur, nu diminuează deloc responsabilitatea omului de a-L căuta pe Dumnezeu și lumina pe care doar El o poate da: (Faptele Apostolilor 17:26-27; Evrei 11:6).

Prin urmare, învățătura numită „mântuire prin domnie” este greșită. Prin faptul că insistă că credința care mântuiește este un act al voinței, aceasta subminează conceptul biblic al credinței ca o acceptare a adevărului lui Dumnezeu. Potrivit Scripturii, credința care mântuiește, este o convingere sau o încredințare deplină cu privire la ceea ce spune Dumnezeu în Evanghelie (Romani 4:21). În acest proces nu există loc pentru voința omului, nici măcar atunci când este influențată de Duhul lui Dumnezeu. Dumnezeu face ca lumina Cuvântului Său să strălucească în inima unei persoane, iar aceasta, asemenea unui orb care deodată poate vedea, percepe adevărul (2 Corinteni 4:6). Odată ce acest adevăr este primit, adică crezut, voința omului nu mai are niciun rol. Credința și regenerarea s-au produs deja.

Rezultatul acestui act uimitor al voinței și al Cuvântului lui Dumnezeu este că noi, cei care ne-am născut din nou, am devenit o **pârğa** făpturilor Sale. Cuvintele **pentru ca** sunt traduse din grecescul *eis to einai*, care este ușor ambiguu. Fraza în greacă poate exprima atât un *scop*, cât și un *rezultat*. Dacă sensul este de *scop*, Iacov ar putea spune: „Dumnezeu ne-a regenerat ca să devenim ulterior...”. Dacă sensul este de *rezultat*, cuvintele ar indica: „Dumnezeu ne-a regenerat ca să fim (deja) o pârğa...”. Această a doua variantă pare mai naturală, oferind coerență afirmației lui Iacov, clarificând ceea ce este credinciosul ca urmare al lucrării regeneratoare a lui Dumnezeu.

Iacov ne arată că darul vieții noi, oferit de Dumnezeu, este atât de *bun și desăvârșit*, încât cel care primește această viață devine o imagine a ceea ce Dumnezeu intenționează să facă cu toate *făpturile Sale* (toate lucrurile create). Așa cum pârğa unui câmp reflectă calitatea întregii recolte, tot astfel, minunea regenerării este atât de măreață încât planul lui Dumnezeu pentru tot ceea ce a creat poate fi numit, pe bună dreptate, o *regenerare* (Matei 19:28). Nu există niciun defect în darul vieții noi; altfel, el nu ar putea reprezenta un model autentic al lucrării pe care Dumnezeu o va înfăptui în toată creația.

III. Declarația tematică: Comportă-te cu înțelepciune în încercări (1:19-20)

1:19. Iacov oferă acum un răspuns la întrebarea: cum ar trebui să ne comportăm în situații stresante? În unele versiuni ale Bibliei în limba engleză, expresia **prin urmare** scoate în evidență legătura cu cele spuse anterior. Într-un anumit sens, afirmațiile din versetele 19–20 sunt tematice pentru întreaga epistolă. Deși aceste sfaturi sunt, fără îndoială, utile în orice context, ele sunt deosebit de relevante pentru cei care trec prin încercări și dificultăți. Iacov formulează trei îndemnuri.

Mai întâi: orice om **să fie grabnic la ascultare**. Capacitatea de a asculta cu atenție este un ingredient esențial pentru a face față cu succes încercărilor. Deși această trăsătură este importantă în orice moment, atunci când un credincios trece prin stres, are o nevoie urgentă de a fi receptiv la înțelepciunea pe care Dumnezeu o oferă, fie prin Cuvântul Său, fie prin sfaturile altora întemeiate pe acest Cuvânt.

Totuși, în general, oamenii tind să fie mai dispuși să vorbească decât să *asculte* în perioadele de stres. De aceea, a doua avertizare este să fim **încet la vorbire**. Dorința de a exprima gânduri și sentimente în astfel de momente trebuie ținută sub control. Așa cum se spune adesea: nu poți învăța nimic cât timp vorbești! De altfel, se poate observa că biruința lui Iov, în mijlocul suferinței sale, a fost întărită de declarațiile sale scurte, dar semnificative, din capitolele 1 și 2 (1:21; 2:10). Abia când a ales să intre într-un dialog prelungit cu așa-ziii săi prieteni, claritatea și forța biruinței lui au început să slăbească. Este o practică bună ca, în vreme de stres, cineva să-și acopere gura – adică să fie *încet la vorbire*.

A treia avertizare este să fim **zăbavnici la mânie**. Știm cu toții că mânia (*orgă*, „furia”) este una dintre cele mai frecvente reacții ale omului în vremuri dificile. Inima este ușor atrasă spre mânie în fața unor evenimente nedorite, iar apoi oamenii tind să dea vina pe alții – sau chiar pe Dumnezeu – pentru problemele lor. În mod clar, capacitatea de a evita mânia în astfel de momente este o calitate deosebit de valoroasă.

1:20. Însă un astfel de control nu este doar admirabil, ci și necesar. Iacov adaugă: **căci mânia omului nu lucrează neprihănirea lui Dumnezeu**. Scopul final al unui credincios aflat

în încercare este să ajungă la *neprihănirea* lui Dumnezeu în viața sa. Transformarea morală pe care o poate aduce o încercare (cf. vv. 2–4) reprezintă, în cele din urmă, o creștere în neprihănire și în asemănarea cu Dumnezeu.

Versetele 19–20 încheie introducerea epistolei și, totodată, pregătesc terenul pentru partea principală a scrierii. Tema centrală a epistolei lui Iacov este încercarea, iar accentul este pus pe felul în care ar trebui să ne comportăm în mijlocul dificultăților. Acest comportament implică dorința de ascultare, reținere la vorbire și stăpânire a mâniei.

IV. Corpul epistolei: Dezvoltă comportamentul potrivit încercărilor (1:21–5:6)

A. Fii grabnic la ascultare (1:21–2:26)

1. Mai mult decât simpla ascultare (1:21–27)

1:21. După ce Iacov a rezumat tema epistolei (vv. 19–20), el începe o expunere mai detaliată asupra acestui subiect. Cuvintele **de aceea** (*dio*) marchează un nou punct de plecare. Autorul nu se limitează la a enunța cerințele din versetul 19, ci merge mai departe, analizând implicațiile acestora. Este ușor pentru un cititor să afirme: „Desigur, sunt grabnic la ascultarea Cuvântului lui Dumnezeu!” — însă explicația oferită de Iacov pune la încercare această declarație.

Credinciosul care dorește să **primească cuvântul sădit** trebuie să se pregătească atât negativ, cât și pozitiv. În sens negativ, este îndemnat **să lepede orice necurăție și orice revărsare de răutate**. În sens pozitiv, este chemat să **primească** (sau „să accepte” — *dexasthe*) Cuvântul cu **blândețe**.

Pregătirea necesară pentru a „asculta” Cuvântul presupune lepădarea răului. Verbul tradus prin *a lepăda* (*apotithēmi*) era folosit adesea pentru a descrie dezbrăcarea hainelor. Răul este caracterizat ca fiind **orice necurăție și orice revărsare de răutate**. Iacov tratează **răutatea** ca pe o excrescență anormală în viața credinciosului.

Asemenea unei semințe **sădite** în ei, **Cuvântul** le-a dăruit o viață nouă. Era, așadar, un Cuvânt „sădit,” natural și propriu celor născuți din nou (vezi modul în care este folosită imaginea *seminței* pentru nașterea din nou în 1 Petru 1:23–25). Așa cum o sămânță de grâu

conține în ea însăși tot potențialul pentru a deveni grâu deplin matur, același lucru este adevărat și în cazul Evangheliei. Deși mesajul mântuirii este simplu, sămânța vieții sădită atunci când credem acest mesaj are un potențial imens – un potențial care poate fi dezvoltat pe deplin doar printr-o viață de ascultare creștină.

De asemenea, Cuvântul *sădit* poate aduce un beneficiu imens, deoarece Iacov le spune cititorilor săi că **poate mântui sufletele**. Mulți cititori și exegeți tind să interpreteze imediat această expresie ca referindu-se la mântuirea eternă de iad. Totuși, este foarte puțin probabil ca vreunul dintre cititorii lui Iacov să fi înțeles această expresie ca referindu-se la mântuirea veșnică de iad. Expresia grecească folosită aici (*sōsai tas psychas hymōn*) era adesea utilizată cu sensul de „a salva viața”. Ea apare frecvent atât în Septuaginta, cât și în Noul Testament cu exact acest sens (vezi Geneza 19:17; 32:30; 1 Samuel 19:11; Ieremia 48:6; Marcu 3:4; Luca 6:9). Același înțeles este evident și în Iacov 5:20, unde este vorba despre salvarea unei vieți de la moarte fizică. Nu există niciun loc în întreaga Biblie greacă (adică în Noul Testament și în Septuaginta, traducerea greacă a Vechiului Testament) unde această expresie să însemne eliberarea de iad. (Pentru o explicație a modului în care Domnul Isus folosește această metaforă, vezi Matei 16:24–28; Marcu 8:34–38; Luca 9:23–27).

Sensul care reiese din context — „vă poate mântui sufletele” — este cel mai potrivit pentru acest pasaj. Cititorii epistolei erau deja născuți din nou (v. 18) și nu aveau nevoie să fie mântuiți de iad. În plus, Iacov tocmai a vorbit despre consecințele mortale ale păcatului (vv. 14–15). În această lumină, sensul versetului 21 devine clar: deși păcatul poate duce la moarte fizică, Cuvântul lui Dumnezeu, primit cum se cuvine, poate păstra viața fizică (cf. Proverbe 10:27; 11:19; 12:28; 13:14; 19:16).

Atât din punct de vedere lingvistic și contextual, cât și din perspectiva înțelepciunii revelate în scrierile ebraice, nu există nicio îndoială întemeiată cu privire la sensul acestui verset în gândirea lui Iacov. A interpreta aceste cuvinte ca referindu-se la mântuirea veșnică înseamnă a comite o eroare clară de eisegeză — adică de a introduce propriile idei în text. Dacă cineva aplică această interpretare greșită versetului 21, nu doar că va înțelege greșit acest pasaj, ci va interpreta eronat întreaga epistolă — inclusiv pasajul crucial din 2:14–26!

1:22. Deși este important să primiți *Cuvântul sădit* cu inimi curate și un duh blând, mai este necesar un pas esențial: trebuie să **fiți împlinitori ai Cuvântului**. Cititorii lui Iacov nu trebuie să se limiteze la a fi doar simpli **ascultători**, ci sunt chemați să pună în practică ceea ce aud. Iacov arată că termenul „a asculta,” atât în ebraică, cât și în greacă, nu se referă doar la percepția auditivă, ci și la „ascultarea receptivă,” adică una care conduce la împlinire.

În explicația poruncii de a fi *grabnici la ascultare* (v. 19), Iacov vrea ca ascultătorii săi să înțeleagă că a asculta Cuvântul lui Dumnezeu în mod regulat în adunările bisericii nu este singurul lucru pe care îl are în vedere. A fi *grabnici la ascultare*, în sensul său mai profund, înseamnă a fi *grabnic în a te supune*. Dacă cititorii credeau vreodată că este suficient doar să acorde atenție Scripturilor, se înșelau. Cu o astfel de atitudine, nu ar face decât să se **înșele** singuri. O analogie actuală ar fi aceea a unui creștin care este fascinat de predici și de studiul Cuvântului lui Dumnezeu, dar care aplică foarte puțin din ceea ce a învățat în viața de zi cu zi.

1:23. Iacov subliniază că a asculta Cuvântul fără a-l pune în practică este ca și cum te-ai privi într-o oglindă și ai uita imediat ceea ce ai văzut.

Ceea ce se reflectă în această oglindă este descris de Iacov drept **fața firească** (*to prosōpon tēs geneseōs autou*). O traducere mai exactă ar fi „fața nașterii sale.” Termenul *naștere* (*geneseōs*), la fel ca expresia „sădit” (v. 21), evocă un ecou al experienței de regenerare a cititorilor (v. 18). „*Cuvântul sădit*” (oginda lui Dumnezeu; 2 Corinteni 3:18) le descoperă credincioșilor adevărata „față” a noii lor nașteri în familia lui Dumnezeu. Le arată cine sunt cu adevărat *în Hristos* și, în consecință, *cum ar trebui să se comporte* în armonie cu această imagine de sine.

1.24. Această abordare a moralității creștine este o trăsătură fundamentală a epistolelor din Noul Testament. Începem prin a recunoaște cine suntem datorită harului lui Dumnezeu, iar apoi suntem îndrumați să ne comportăm *în consecință* (cf. Romani 6:5–14; 1 Corinteni 6:15, 19–20; Galateni 2:20; Efeseni 4:1; Coloseni 3:1–4; 2 Petru 1:3–7). Astfel, credinciosul care ascultă Cuvântul, dar apoi **pleacă** și ignoră ceea ce acesta i-a descoperit, este asemenea unei persoane care **uită îndată cum era**. A fi doar un ascultător al adevărului lui Dumnezeu înseamnă a uita adevărata identitate de

copil al lui Dumnezeu, născut din nou și îndreptățit, și a trăi ca și cum acest lucru nu ar fi adevărat.

1:25. În contrast cu o astfel de persoană, se află creștinul care **nu** este **ca un ascultător uituc, ci ca un împlinitor cu fapta**. Expresia *un împlinitor cu fapta* (*poiētēs ergou*) se referă, într-un sens general, la un „făptuitor al faptelor bune.” Aceasta este prima referire a lui Iacov la faptele bune, care va fi dezvoltată în mai multe secțiuni, culminând cu pasajul din 2:14-26.

Legea desăvârșită, legea libertății, este „oglinnda” spirituală în care se privește un credincios atunci când ascultă „cuvântul sădit”. Deoarece poruncile acestei *legi* creștine sunt în deplină armonie cu natura sa cea mai profundă, ca om născut din nou, ele nu reprezintă nicidecum o formă de robie, ci dimpotrivă — o „*lege a slobozeniei*”. Ceea ce învață cu adevărat creștinul din Cuvânt (așa cum reiese din versetele 23–24) este cum să *ajungă*, prin comportamentul său, să fie ceea ce deja este prin nașterea din nou. Când o persoana face ceva ca manifestare firească a vieții noi primite prin nașterea din nou, se bucură de *libertatea* de a fi, pur și simplu, ea însăși.

Creștinul care **privește** cu atenție **în** Cuvântul lui Dumnezeu și **rămâne statornic** în el este un om care se supune autorității divine (legii), dar care, tocmai făcând aceasta, descoperă că este cu adevărat liber. Ne putem imagina cu ușurință că Iacov L-a auzit personal pe Isus spunând: „*Dacă rămâneți în cuvântul Meu, sunteți în adevăr ucenicii Mei; veți cunoaște adevărul, și adevărul vă va face slobozi*” (Ioan 8:31–32). Această ascultare sinceră, izvorâtă din libertate, față de Dumnezeu este cheia pentru „*mântuirea sufletelor noastre*” (Iacov 1:21) și pentru a ne bucura de toate celelalte binecuvântări pe care Dumnezeu alege să le dea credincioșilor. Cel care împlinește lucrarea menționată în acest verset — și nu doar cel care ascultă Cuvântul — este cel care **va fi fericit în lucrarea lui**.

1:26. Biserica sau bisericile cărora li se adresează Iacov (vezi Introducerea) sunt departe de a fi perfecte (vezi cap. 4). Este probabil ca în mijlocul lor să existe numeroși oameni care se consideră riguroși în îndeplinirea practicilor **religioase** și, prin urmare, demni de binecuvântarea menționată de Iacov în versetul 25. Totuși, este frecvent ca ascultarea de Dumnezeu să fie redusă la simpla îndeplinire a unor rutine religioase. În vremea lui Iacov, astfel de practici puteau include participarea constantă la adunările creștine, precum și rugăciuni și posturi. Termenii *religios* (în acest

verset) și *religie* (v. 27) erau folosiți tocmai pentru a descrie astfel de activități. Totuși, Iacov nu este preocupat de practicarea exercițiilor religioase, oricât de valoroase ar fi ele în contextul lor. În schimb, el se concentrează asupra comportamentului zilnic al credinciosului în relațiile cu ceilalți oameni.

Iacov respinge complet religia oricărui creștin care nu își înfrânează **limba**. Rugăciunile evlavioase, fie rostite în public, fie în privat, au puțină valoare dacă cel care le spune are buzele pline de calomnii, înșelăciuni și blesteme atunci când se adresează celorlalți (vezi Iacov 3:9–10).

1.27. În același fel, orice pretenție de a fi *religios* se destramă dacă cineva nu-i ajută pe cei nevoiași sau dacă participă la practicile păcătoase ale lumii necredincioase din jur. Religia **curată și neîntinată** este mult mai mult decât câteva obiceiuri liturgice de bază. **Dumnezeul-Tată** al cititorilor lui Iacov — Tatăl luminilor, care i-a născut din nou (vv. 17–18) — așteaptă mai mult decât astfel de rutine. Ceea ce exprimă cel mai bine natura și caracterul Său este mila și puritatea morală personală. Aceasta înseamnă că cititorii lui Iacov trebuiau să **cerceteze pe orfani și pe văduve în necazurile lor și să se păzească neîntinați de lume**.

Orice creștin care nu se implică și nu îi ajută pe cei aflați în nevoi materiale mai mari decât ale sale riscă grav să fie contaminat de egoism, lăcomie și indiferența lumii. Niciun nivel de rugăciune sau participare la biserică nu poate compensa lipsa de compasiune și de implicare personală față de cei săraci. Caritatea față de cei nevoiași, oferită într-un mod impersonal prin intermediul guvernului sau al altor instituții, nu este nicidecum același lucru.

2. Mai mult decât simpla moralitate (2:1-13)

2:1. Dezvoltând tema de a fi „grabnici la ascultare” (vezi 1:19), Iacov subliniază că *ascultarea* nu înseamnă doar a auzi Cuvântul. Ea presupune și a fi *împlinitori* ai Cuvântului (1:21–25), nu doar prin îndeplinirea unor rutine ceremoniale, ci și prin fapte de milă față de cei nevoiași (1:26–27). Astfel de fapte contribuie la a ne păzi „neîntinați de lume” (1:27). Acest ultim punct deschide drumul spre secțiunea următoare (2:1–13).

Una dintre petele lumii care trebuie evitate cu grijă este **părtinirea** (favoritismul). Preferința pentru cei bogați și disprețul

față de cei săraci au fost întotdeauna caracteristici ale lumii; de aceea, Iacov insistă că o astfel de discriminare împotriva săracilor este nedemnă de **credința** cititorilor săi în **Domnul nostru Isus Hristos**. Cu atât mai mult, acest lucru este adevărat pentru că Hristos este **slăvit**.

2:2. Cu vivacitatea unui predicator, Iacov descrie diferențele evidente de tratament pe care le poate primi un om bogat, îmbrăcat strălucitor, atunci când vizitează o **adunare** creștină — în contrast cu un om sărac, îmbrăcat în haine murdare. Celui dintâi i s-ar oferi un loc de cinste, în timp ce celuilalt i s-ar spune să stea jos undeva sau chiar în picioare. Poate că Iacov fusese martorul unor astfel de situații de *părtinire* evidentă (v. 1).

Deși termenul grecesc folosit aici pentru *adunare* este același care desemnează o sinagogă, „adunare” pare mai potrivit în acest context. În rândul bisericilor cărora le scrie Iacov (vezi Introducerea), este puțin probabil ca mulți credincioși să se fi întâlnit în sinagoga locală, deoarece acest lucru ar fi presupus ca majoritatea membrilor să creadă în Isus ca Mesia. Cel mai probabil, bisericile iudeo-creștine din Israel se adunau în case particulare, unde camerele erau special amenajate pentru astfel de întâlniri.

2:3. Expresia „**șezi jos la picioarele mele**” înseamnă, literal, „stai jos sub reazemul picioarelor mele”. Este posibil ca în aceste cuvinte să se regăsească o notă de ironie exagerată, Iacov sugerând că poziția atribuită vizitatorului sărac este atât de umilitoare, încât acesta este așezat *sub* reazemul pe care vorbitorul își odihnește picioarele.

Scena pe care o are Iacov în minte ar putea fi una în care creștinii stăteau întinși la masă în timpul Cinei Domnului. Dacă este așa, vizitatorului bogat i se permite să stea pe un scaun în cameră, ca simplu observator al evenimentului. În schimb, vizitatorului sărac i se spune pur și simplu să rămână în picioare (poate sprijinit de un perete?) sau să se așeze pe podea, „sub” perna sau obiectul folosit de vorbitor ca reazem pentru picioare. Un pasaj util pentru a înțelege mai clar rolul vizitatorilor într-o adunare creștină este 1 Corinteni 14:23–25.

2:4. Cei care manifestă un favoritism atât de evident trebuie muștrați sever. „Dacă faceți acest lucru”, spune Iacov, „**nu faceți voi oare o deosebire în voi înșivă?**” Deși acesta poate fi sensul textului, pare o concluzie prea evidentă, dat fiind exemplul flagrant

din versetele 2–3. Cuvintele originale (*ou diekrithēte en heautois*) pot fi, de asemenea, înțelese astfel: „Nu v-ați făcut voi înșivă deosebire între voi?” În acest caz, *părtinirea* este condamnată pentru că introduce o distincție nepotrivită între omul bogat și cel sărac. Implicarea este că cei care procedează astfel l-au judecat pe cel bogat ca fiind mai valoros și mai demn decât cel sărac. Însă asemenea judecăți sunt greșite din punct de vedere moral și îi transformă pe cei care le fac în **judecători cu gânduri rele**.

2:5. Comportamentul tocmai criticat reprezintă o gravă eroare de judecată. Iacov dorește să atragă atenția fraților săi creștini în mod clar și direct: **Ascultați, preaiubiții mei frați!** Cu alte cuvinte: „Fiți atenți la acest adevăr!” Principiul fundamental pe care Iacov îl subliniază este că părtinirea față de cei bogați intră în conflict direct cu realitatea spirituală. Cel disprețuit – săracul – poate fi, de fapt, bogat în ochii lui Dumnezeu. **N-a ales Dumnezeu pe cei ce sunt săraci în ochii lumii acesteia ca să-i facă bogați în credință?**

Scriptura laudă în mai multe rânduri o credință abundentă sau de caracter excepțional (Matei 8:10; 15:28; Faptele Apostolilor 6:5; 11:24; Evrei 11). Desigur, nu toți cei care cred pot fi descriși ca fiind *bogați în credință*. Totuși, chiar și o credință mică poate produce efecte mari (Matei 17:20; Luca 17:6), pentru că ea se sprijină pe un Dumnezeu infinit. Aici nu este vorba despre mântuirea veșnică, deoarece o credință simplă în Hristos este suficientă pentru mântuire (Faptele Apostolilor 16:31). Întrebarea este: **Cât de mult se încrede un creștin în Dumnezeu în viața de zi cu zi?** Cât de sus se poate ridica această încredere când aparențele sunt profund descurajatoare? Ironia face ca un creștin bogat să aibă mai puține ocazii să se încreadă în Dumnezeu pentru nevoile sale decât unul sărac, care trebuie să se încreadă în El zilnic — uneori chiar de la o masă la alta. Astfel, prin rânduiala providențială a lui Dumnezeu, un creștin sărac poate deveni extrem de bogat în ceea ce privește încrederea personală în Dumnezeu, în timp ce un creștin bogat poate fi sărac în această dimensiune a vieții spirituale. Cititorii lui Iacov trebuiau să-și amintească acest adevăr ori de câte ori un frate sărac și neîngrijit intra în adunarea lor. În ciuda aparențelor, acesta ar putea fi un milionar spiritual!

Într-adevăr, dacă este așa, el este și unul dintre **moștenitorii Împărăției**. Prin această afirmație, Iacov indică faptul că săracul bogat în credință va fi coguvernant cu Hristos în Împărăția lui

Dumnezeu. Așa cum Hristos moștenește Împărăția (Psalmul 2:8–9), ca urmare a loialității față de Dumnezeu Tatăl (Evrei 1:8–9, citând Psalmul 45:6–7), tot astfel vor moșteni și cei care sunt împreună-moștenitori cu El. *Împărăția* a fost **promisă celor care Îl iubesc pe Dumnezeu**. Deși mântuirea este oferită gratuit în momentul în care cineva își pune credința în Hristos pentru viața veșnică, **Împărăția nu se moștenește în același fel**. Pentru a fi moștenitor al Împărăției, este necesar să Îl iubești pe Dumnezeu, iar această iubire se exprimă doar prin ascultare (Ioan 14:21–24). Iar ascultarea este rodul unei vieți trăite prin credință (vezi Galateni 2:20). Cel care nu trăiește astfel nu poate fi numit *bogat în credință* — chiar dacă a crezut în Hristos pentru mântuirea veșnică.

2:6-7. Credincioșii săraci, așadar, aveau adesea vieți trăite prin credință și erau persoane cu valoare reală în lumina Împărăției viitoare a lui Dumnezeu. A trata cu dispreț un om sărac care participa la adunare însemna, deci, a ignora această realitate spirituală. „Ar fi trebuit să-i acordați onoare”, spune Iacov, **dar... [în schimb] l-ați înjosit pe cel sărac**. În ansamblu, ca grup social, cei bogați erau mai predispuși să fie dușmani și asupritori ai creștinismului decât sprijinitori ai comunității creștine. În contextul iudaic al acestei epistole, mulți evrei bogați și necredincioși erau o sursă de asuprire pentru creștini, **târându-i înaintea judecătorilor** sub diverse pretexte. În plus, aceștia **batjocoreau frumosul nume „al Domnului Isus Hristos”** (v. 1), **pe care-l purtați**. Formulând afirmațiile despre oamenii bogați sub forma unor întrebări, Iacov îi determină pe cititori să se confrunte cu ceea ce deja știau. Pentru niciun cititor al acestei epistole nu avea sens să fie servil față de un om bogat într-o adunare creștină, în timp ce, în același timp, disprețuia un posibil moștenitor al Împărăției!

2.8. A nu evita părtinirea în relațiile cu bogații și săracii nu reflecta doar un eșec în a recunoaște realitatea acestor două categorii de oameni, ci reprezenta, în esență, o încălcare a moralei creștine. Aceasta era o încălcare a **legii împărătești**, care poruncește să ne iubim aproapele ca pe noi înșine — adică să-i tratăm pe ceilalți așa cum am dori noi înșine să fim tratați. Fără îndoială, nimeni nu și-ar dori să fie disprețuit așa cum este descris în versetul 3 de către Iacov.

Prin calificarea poruncii „**să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși**” drept *lege împărătească*, Iacov creează o expresie memorabilă, cu multiple semnificații importante. Această poruncă

este *împărătească*, în primul rând, pentru că este emisă de Rege — Domnul Isus, mai întâi ca Revelator divin (Levitic 19:1, 18), apoi prin întruparea Sa printre oameni (Matei 22:37–40). De asemenea, este *împărătească* prin noblețea și demnitatea ei, specifice unui rege. Iacov face aluzie și la tema **moștenirii Împărăției**, menționată anterior (Iacov 2:5). Moștenitorii, ca viitori regi în Împărăția lui Dumnezeu, trebuie să trăiască în acord cu această *lege împărătească* a iubirii față de aproapele. Astfel, cu mare abilitate, Iacov reunește în acest pasaj cele două mari porunci din revelația Vechiului Testament sub tema regalității. (Aceste două porunci fac parte, de asemenea, din „legea desăvârșită a slobozeniei” a Noului Legământ; vezi discuția de la 1:25 și 2:9.) Cei care aspiră să fie viitori regi vor moșteni (și vor domni în) Împărăție dacă „Îl iubesc pe Dumnezeu” (v. 5), dar aceasta implică și iubirea aproapelui (cf. 1 Ioan 4:20–21).

2:9. Împlinesc, oare, această poruncă? Nu, dacă **fac părtinire** (arată favoritism) față de cei bogați în detrimentul celor săraci, căci, în acest caz, **fac un păcat**, iar porunca biblică de a iubi îi arată ca fiind **osândiți de Lege**. Fără îndoială, ca iudei convertiți la creștinism, cititorii lui Iacov păstrau un respect profund față de normele morale ale Legii Vechiului Testament. La urma urmei, fiecare dintre cele Zece Porunci — cu excepția celei referitoare la ziua de odihnă (Sabatul) — este reafirmată în Noul Testament. Prin urmare, poruncile reafirmate rămân obligatorii pentru cei care trăiesc sub Noul Legământ, nu sub cel Vechi, care a fost înlocuit (vezi Evrei 8). Astfel, a nu-ți iubi fratele ca pe tine însuși (așa cum se manifestă prin *părtinire*) constituie o veritabilă încălcare a voii lui Dumnezeu pentru credincioși.

2:10. Mai mult decât atât, o astfel de neascultare scoate la iveală o insuficiență în raport cu standardele sfinte ale lui Dumnezeu. Cel care încalcă un singur punct al Legii — așa cum este neascultarea menționată de Iacov — este vinovat de călcarea **întregii Legi**, deoarece se face vinovat de toate. Nu contează cât de bine este respectată restul Legii: un păcat împotriva poruncii iubirii îl face pe om un călcător al Legii — adică un infractor înaintea tribunalului divin!

2:11. Iacov întărește acest punct important subliniind că poruncile împotriva **adulterului și crimei** (să nu ucizi) fac parte din aceeași Lege. Deoarece ambele păcate erau pedepsite cu moartea sub Vechiul Legământ, argumentul lui Iacov este foarte puternic.

Practic, el spune că, dacă **nu comiți adulter, dar ucizi**, nevinovăția într-un domeniu nu te absolvă de vina în celălalt. Așa cum cititorii lui Iacov știau bine, ucigașii erau pedepsiți cu moartea pentru încălcarea Legii, indiferent dacă comiseseră sau nu adulter.

Iacov se adresează, în mod evident, unor cititori creștini de origine iudaică (vezi *Introducerea*), care aveau încă un respect profund față de Lege. Cultura și moștenirea lor îi înclinau puternic spre respectarea normelor morale ale Vechiului Legământ, chiar și după ce au fost îndreptățiți prin credința în Hristos. Iacov scrie cu empatie și înțelegere față de acești cititori. Deși îndreptățirea nu este tema principală aici, cititorii săi (la fel ca și compatrioții lor necredincioși, care se considerau moral superiori) acordau o importanță majoră evitării păcatelor grave precum adulterul și crima. Totuși, ei aveau nevoie să li se reamintească faptul că lipsa iubirii față de un frate sărac venit în adunare anulează orice motiv de mândrie pentru păzirea Legii în alte privințe. Cu alte cuvinte, cel care vrea să respecte Legea trebuie s-o respecte *în întregime* sau *nu o respectă deloc*, indiferent de porunca neîmplinită.

Chiar și cititorii credincioși ai lui Iacov aveau nevoie să li se reamintească acest adevăr despre Lege, pentru ca nu cumva să își minimizeze propria *părtinire*, lipsită de iubire, și să se considere, în mod greșit, împlinitori ai Legii înaintea lui Dumnezeu. „Să nu gândiți astfel,” avertizează Iacov, „pentru că comportamentul vostru lipsit de iubire vă plasează sub condamnarea Legii, nu sub aprobarea ei!” Astfel, tipul de „ascultare” pe care Iacov îl dorește de la cititorii săi (vezi 1:19–25) nu se limitează la separarea morală de păcate precum adulterul sau crima. A fi „grabnic la ascultare” înseamnă și a fi grabnic la iubire — o iubire care exclude orice formă de părtinire (favoritismul).

2:12. Însă creștinii nu vor fi judecați după Legea Vechiului Testament, ci după **legea slobozeniei**, la care Iacov s-a referit deja (vezi comentariul la 1:25). Calificativul *slobozenie* indică clar o distincție față de termenul „lege” folosit fără această precizare. Iacov era, desigur, în acord cu descrierea dată de Petru Legii Vechiului Testament ca fiind „un jug” (Faptele Apostolilor 15:10) și a fost implicat în soluția adoptată la Conciliul din Ierusalim (Faptele Apostolilor 15:13–29). Iacov știe că creștinii „nu sunt sub Lege, ci sub har” (Romani 6:14), adică nu sunt supuși Legii mozaice a Vechiului Legământ. Totuși, el știe și că voia lui Dumnezeu a fost

revelată deplin celor aflați sub Noul Legământ, prin apostolii și prorocii Noului Testament — și mai presus de toate, prin „Domnul nostru Isus Hristos, Domnul slavei.” Această revelație, adresată celor născuți din nou, se adresează instinctelor lor spirituale, ale naturii regenerate. În acest sens, ea nu este o povară (1 Ioan 5:3–5), ci mai degrabă un cadru care le permite să exprime cine sunt cu adevărat — ca fii ai lui Dumnezeu. Tocmai de aceea este numită o lege a slobozeniei.

Totuși, în același timp, este codul de conduită după care va fi judecată viața creștină. De aceea, creștinii ar trebui **să vorbească și să lucreze** conștienți de acest fapt. Viețile creștinilor vor fi evaluate în lumina standardelor înalte și sfinte ale *legii slobozeniei*.

Când vorbește despre judecată, Iacov se referă în mod clar la ceea ce este cunoscut drept scaunul de judecată al lui Hristos (2 Corinteni 5:9–11). În ce privește viața veșnică, credinciosul „nu vine la judecată” (Ioan 5:24). Nu există o judecată care să decidă dacă destinul credinciosului este cerul sau iadul. El *a trecut deja* din moarte la viață și nu poate fi acuzat de nimic, fiind deja îndreptățit (Ioan 5:24; Romani 8:32–33). Așadar, cei care afirmă că această judecată din Iacov 2:12 se referă la viața veșnică a credincioșilor nu pot ajunge la această concluzie decât forțând textul să spună ceva ce el nu afirmă.

2:13. Totuși, Scaunul de judecată al lui Hristos este atât de solemn, încât nimeni nu-l poate contempla fără să simtă cât de impresionant și de riguros trebuie să fie. Pavel era conștient de acest lucru (2 Corinteni 5:11). Orice persoană înțeleaptă ar trebui să înțeleagă că o **judecată** a vieții sale creștine „după reguli” — adică în toată strictețea ei — poate duce la un reproș aspru din partea Mântuitorului și la pierderea unor răsplăți potențiale. Ceea ce va fi necesar în acea zi este **mila**: bunăvoința Domnului și Judecătorului de a evalua cuvintele și faptele credincioșilor cu cea mai mare compasiune. Dar cum poate un credincios să adune acea milă de care va avea nevoie atunci?

Răspunsul lui Iacov este simplu și pătruns de intensitate: el recomandă mila. Pentru că, dacă **cel ce n-a avut milă** nu va primi milă în ziua judecății, atunci opusul este la fel de adevărat: cel care a arătat milă din belșug va primi și el milă din belșug. De fapt, mila arătată altora poate „asigura victoria” în acea experiență viitoare a judecății, deoarece **mila biruiește judecata**. Cuvântul *biruiește*

(*katakauchaomai*) poate fi tradus și prin „se laudă asupra” sau „se bucură asupra” judecății — ca și cum mila ar celebra triumful ei asupra unei judecăți stricte. Așadar, dacă un creștin își temperează în mod constant vorbirea și faptele prin milă, el poate ieși biruitor în ziua evaluării divine.

În acest sens, indiferența rece față de săracul menționat în Iacov 2:2–3 era un comportament periculos. În loc de asta, acel sărac ar fi trebuit să fie întâmpinat cu căldura și sensibilitatea pe care le exprimă întotdeauna o inimă milostivă. Doar astfel, felul în care ar fi fost tratat săracul ar fi devenit un factor pozitiv — nu unul negativ — la Tribunalul lui Hristos.

3. Mai mult decât o credință pasivă (2:14-26)

2:14. Iacov deschide această secțiune cu o întrebare fundamentală. Să presupunem că cineva afirmă că are credință, dar nu poate arăta faptele de ascultare despre care Iacov a vorbit deja (1:26–2:13). Ce se întâmplă în acest caz? Poate o astfel de credință să „mântuiască viața” celui care o are (1:21), dacă nu este însoțită de fapte (v. 25)? Cu alte cuvinte, **poate o astfel de credință să-l mântuiască?**

Întrebarea formulată în greacă implică deja un răspuns negativ și ar putea fi redată mai fidel astfel: „Credința aceasta nu-l poate mântui, nu-i așa?” Răspunsul presupus este: „Nu, nu poate!”. Desigur, este evident că credința *poate* și *chiar* mântuiește atunci când este vorba despre mântuirea *eternă* (vezi Efeseni 2:8–9). Însă, așa cum clarifică Iacov, în contextul despre care el vorbește, credința *nu poate* mântui în condițiile despre care el vorbește (vezi Iacov 1:21).

Astfel, în capitolul 2, Iacov subliniază că faptele sunt o condiție necesară pentru mântuire. Negarea acestui fapt stă la baza multor dificultăți de interpretare ale acestui pasaj în rândul evanghelicilor. Cititorii trebuie să recunoască faptul că *Iacov nu se referă la mântuirea prin har*. În loc să accepte această realitate, mulți interpreți aleg să o evite.

Aceasta se vede adesea în felul în care este tradusă întrebarea: „Poate oare credința aceasta să-l mântuiască?” (Iacov 2:14) — adesea redată ca „Poate oare credința *acea* (sau, o *astfel* de credință) să-l mântuiască?”. Totuși, adăugarea expresiilor precum „acea” sau

„o astfel de” pentru a califica „credința” reprezintă o interpretare care evită sensul direct al textului. Limba greacă nu susține o astfel de traducere.

Deși se susține adesea că traduceri precum „o astfel de credință” sau „acea credință” sunt justificate de articolul hotărât grecesc care însoțește cuvântul „credință”, acest argument nu este solid. În acest pasaj, articolul hotărât apare și în legătură cu „credința” în versetele 17, 18, 20, 22 și 26 (în v. 22, chiar referindu-se la credința lui Avraam!). În niciunul dintre aceste versete nu este necesar să traducem cuvinte precum „acea” sau „o astfel de”, deoarece nu reprezintă o traducere naturală. Este bine cunoscut faptul că, în greacă, articolul hotărât este frecvent folosit cu substantive abstracte (precum credința, dragostea, speranța) — lucru care nu este obișnuit în limba română. Prin urmare, articolul grecesc nu trebuie tradus.

A trata versetul din Iacov 2:14 altfel decât restul pasajului contrazice contextul imediat și trebuie privit ca un *efort disperat* de a susține o interpretare care nu poate fi apărută în mod corespunzător.

Așadar, afirmațiile lui Iacov nu pot fi ignorate. El este foarte clar: credința, de una singură, nu „mântuiește”. Însă în ce sens? Sau, mai bine zis, de ce fel de mântuire este vorba? Este aceasta mântuirea de iadul veșnic? Sau altceva? Răspunsul corect, ținând cont de întreaga epistolă, este că Iacov reia subiectul din 1:21 (și din 5:19–20): ascultarea de Cuvântul lui Dumnezeu poate „mântui” viața de consecințele mortale ale păcatului (vezi 1:15 și comentariul aferent). Credința, de una singură, nu poate produce acest rezultat. Sunt absolut necesare faptele de ascultare.

2:15–17. Privind conceptul de „mântuire a vieții prin ascultare”, cuvintele din 2:15–17 capătă o nouă lumină. Poate cineva, deși are convingeri corecte și ortodoxe, să fie „mântuit” de consecințele mortale ale păcatului? Bineînțeles că nu! Ar fi absurd — exact cum este cazul unei persoane care, în fața unui frate aflat în nevoie, rostește urări pioase, când de fapt fratele respectiv are *cu adevărat* nevoie de pâine și veșminte. (v. 15–16). Acest comportament insensibil al unui creștin față de altul este exact ceea ce Iacov avertizează (vezi 1:27; 2:2-6). Această ilustrare subliniază perfect argumentul său.

Astfel de cuvinte goale sunt la fel de „moarte” (adică ineficiente) ca o credință fără fapte. De aceea, Iacov afirmă: **Tot așa și credința,**

dacă n-are fapte, este moartă în ea însăși. Este important să înțelegem de ce Iacov folosește termenul *moartă* pentru a descrie o credință lipsită de fapte. Când acest termen este pus în legătură cu ideea clar exprimată a „mântuirii vieții” (1:21), totul devine limpede. Problema care îl preocupă pe Iacov este una de *viață* și de *moarte*. Poate o credință „moartă” să salveze viața unui credincios de la *moarte*? Răspunsul este evident: nu. Adjectivul *moartă* este perfect potrivit în logica lui Iacov. Așa cum cuvintele fără acoperire ale unui *credincios* zgârcit nu pot salva un frate de moarte, dacă acesta nu primește cele necesare pentru viață, tot așa o credință lipsită de fapte nu poate salva viața unui *credincios* de *consecințele mortale* ale păcatului. În acest sens, credința este steapă și nefolositoare dacă acționează *de una singură*, neputând produce rezultatul necesar.

Comentatorii tratează adesea termenul *moartă* într-un mod superficial. Ca metaforă, *moartă* este adesea interpretată exclusiv în contextul terminologiei viață/moarte utilizată pentru descrierea mântuirii de iad. Totuși, orice lingvist știe că ideile de „moarte” și „a fi mort” au generat o gamă largă de metafore în aproape toate limbile. Limba engleză oferă numeroase exemple de metafore în care apare termenul *moartă*. În mod similar, limba greacă (și Noul Testament în sine) abundă în astfel de metafore. Numai în Epistola către Romani, Pavel afirmă că trupul lui Avraam era „mort”, deși el era încă în viață, și atribuie „moartea” pântecelui sterp al Sarei (Romani 4:19). Pavel mai spune că „fără Lege, păcatul era [sau este] mort” (Romani 7:8) — deși „păcatul nu este ținut în seamă câtă vreme nu este o lege” (Romani 5:13) — și continuă declarând: „păcatul a înviat, și eu am murit” (Romani 7:9). De asemenea, trupul credinciosului, în care locuiește Duhul, este descris ca fiind „mort” (Romani 8:10), deși credinciosul este deja regenerat. Complexitatea utilizării termenului *mort* de către Pavel reiese clar din aceste exemple. Un studiu al concordanței oferă și alte ocazii în care acest termen apare în mod metaforic în Noul Testament (de ex., Luca 15:24, 32; Evrei 6:1; 9:14; Apocalipsa 3:1). Este, pur și simplu, greșit să presupunem că metafora lui Iacov despre o „credință moartă” poate avea un singur sens — acela soteriologic. A susține acest lucru înseamnă a porni de la o concluzie nedemonstrată.

Prin urmare, când credința este descrisă ca „moartă” în Iacov 2, aceasta poate fi înțeleasă ușor, în context, ca însemnând că — pentru

scopul în discuție — credința este *sterilă, inefficientă sau lipsită de rod*.

2:18-19. Iacov nu se așteaptă ca vorbele sale să rămână fără răspuns. Chiar și printre creștini, există o tendință puternică de a ne justifica sau de a ne ascunde greșelile. De aceea, el anticipează obiecția cititorilor săi și introduce replica unui oponent imaginar. Folosirea unor astfel de personaje ipotetice era o tehnică literară comună în scrierile morale din vremea lui Iacov, iar aici el aplică aceeași strategie. Întregul pasaj din versetele 18-19 trebuie înțeles ca aparținând acestui interlocutor ipotetic.

Sensul exact al cuvintelor oponentului a fost o provocare pentru comentatori de-a lungul timpului. În multe traduceri ale Bibliei în engleză și română, cum este NTLR, doar fraza „**Tu ai credință și eu am faptele**” este pusă între ghilimele, sugerând că doar această parte îi aparține oponentului. Această redare a nedumerit mulți comentatori, deoarece nu este clar ce anume este contestat. În aceste traduceri, restul versetului 18 și versetul 19 sunt considerate răspunsul lui Iacov, deși nu este evident cum aceste cuvinte răspund obiecției. Totuși, trebuie să ținem cont de faptul că *toată* punctuația din Bibliile noastre traduse a fost adăugată de editori, deoarece manuscrisul original al Epistolei lui Iacov probabil conținea foarte puțină punctuație sau chiar deloc. Sensul corect al textului devine mai clar atunci când întregul pasaj din versetele 18-19 (începând cu „Tu ai credință...”) este atribuit oponentului, nu lui Iacov.

În versetele 18-19, Iacov folosește un stil literar bine cunoscut în diatriba greacă, o formă de discurs argumentativ și erudit. Structura folosită în versetele 18-20 poate fi descrisă ca un „model de obiecție și răspuns.” Expresii precum „Dar va zice cineva” (v. 18) sunt introduse pentru a prezenta o obiecție, iar răspunsul ferm care urmează începe cu expresii de genul „Vrei dar să înțelegi, om nesocotit...?” (v. 20). Acest tip de argumentație nu este unic în Epistola lui Iacov; același model se regăsește și în Romani 9:19-20 și 1 Corinteni 15:35-36. Cu toate acestea, mulți comentatori care susțin că răspunsul lui Iacov începe abia din a doua parte a versetului 18b trec cu vederea indiciile clare din text. Acești comentatori nu au reușit să ofere niciun exemplu similar din literatura vremii care să susțină această interpretare. Autorul acestui comentariu este convins, fără îndoială, că vorbele oponentului se întind până la finalul versetului 19.

Dar ce înseamnă, de fapt, această obiecție? Deoarece majoritatea manuscriselor grecești conțin cuvântul *ek* (din) în locul cuvântului mai cunoscut *chōris* (fără) în versetul 18, varianta cu „din” este de preferat aici. Astfel, declarația oponentului poate fi redată după cum urmează, păstrând ordinea cuvintelor din greacă mai exact decât versiunea Cornilescu (RMNN):

Dar va zice cineva: „Tu ai credința, și eu am faptele. Arată-mi credința ta din (ek) faptele tale, și eu îți voi arăta, din (ek) faptele mele, credința mea. Tu crezi că Dumnezeu este unul; și bine faci. Dar și dracii cred... și se înfioară” (Iacov 2:18-19, traducerea autorului adaptată în română).

Raționamentul din aceste cuvinte pare să urmeze principiul *reductio ad absurdum* (reducerea unei afirmații la absurd). Argumentul este plin de ironie. „Este absurd”, susține oponentul, „să presupunem că există o legătură strânsă între credință și fapte. Hai să pornim de la ideea că *tu* ai credință, iar eu am fapte. *Tu* nu poți lua credința ta și să mi-o arăți prin faptele tale, la fel cum eu nu pot lua faptele mele și să-ți demonstrez credința mea”. Oponentul este convins că ambele demersuri sunt imposibile. Din punctul său de vedere, imposibilitatea de a demonstra credința prin fapte este evidentă și o ilustrează astfel: „Atât oamenii, cât și demonii cred același adevăr – că Dumnezeu este unul –, dar credința lor nu produce aceeași reacție. Deși această credință fundamentală îl poate îndemna pe un om să ‘facă bine’, pe *demoni* nu-i va determina niciodată să ‘facă bine’. Singurul lucru pe care *ei* îl pot face este să tremure. Așadar, credința și faptele nu sunt legate în mod necesar. Același crez poate da naștere unor comportamente cu totul diferite. Prin urmare – conchide el – credința nu poate fi făcută vizibilă prin fapte!” Considerând această concluzie de necontestat, oponentul își încheie argumentația.

Fără îndoială, Iacov și cititorii săi mai auziseră acest argument înainte. Era exact genul de atitudine defensivă pe care oamenii o adoptau atunci când susțineau că au credință, dar nu aveau faptele care să o dovedească. Probabil spuneau ceva de genul: „Credința și faptele nu sunt chiar atât de legate cum spui tu, Iacov. Așa că nu pune la îndoială tăria credinței mele doar pentru că nu fac una sau alta.”

2:20. Răspunsul lui Iacov la cuvintele oponentului ar putea fi parafrizat astfel: „Ce argument lipsit de logică! Cât de nehibzuit ești să susții așa ceva! Îți spun din nou: fără fapte, credința ta este moartă. Vrei să știi de ce?” Versetele 21-23 constituie refutarea directă a lui Iacov față de această obiecție. Acest lucru este evident în textul grecesc prin forma de singular a verbului „**Vezi...?**” (*blepeis*) din versetul 22, ceea ce indică faptul că se adresează direct oponentului. În schimb, în versetul 24, Iacov revine la plural prin expresia „Vedeți” (*horate*), adresându-se astfel cititorilor săi în general.

2:21. Pentru a respinge obiecția ridicată, Iacov îl aduce în discuție pe patriarhul Avraam, cea mai prestigioasă figură din istoria iudaică. De asemenea, face referire la cel mai important act de ascultare al lui Avraam față de Dumnezeu: aducerea ca jertfă a fiului său Isaac. Deoarece în cercurile creștine era bine cunoscut faptul că Avraam a fost îndreptățit *prin credință*, Iacov introduce un element surprinzător: a fost îndreptățit și prin fapte! Dacă înțelegem corect tema centrală a epistolei lui Iacov, nu vom cădea în eroarea de a-l considera în opoziție cu apostolul Pavel. În niciun moment, Iacov nu neagă că Avraam sau oricine altcineva poate fi îndreptățit numai prin credință. Ceea ce dorește să sublinieze este că există și o *altă* îndreptățire – **prin fapte**.

Desigur, această îndreptățire nu este fundamentată pe credință plus fapte. Nimic din ceea ce afirmă Iacov aici nu sugerează o astfel de idee. Mai degrabă, este vorba despre *două tipuri* de îndreptățire (vezi versetul 24). Ceea ce ar putea surprinde pe mulți este că apostolul Pavel este de acord cu acest lucru. Scriind după Iacov, Pavel declară în Romani 4:2: „Dacă Avraam a fost socotit neprihănit prin fapte, are cu ce să se laude, dar nu înaintea lui Dumnezeu.” Structura acestei afirmații în greacă nu contrazice sensul propoziției. Fraza „dar nu înaintea lui Dumnezeu” sugerează clar că Pavel concepe un sens în care oamenii *sunt* îndreptățiți prin fapte, deși insistă că acesta nu este modul în care cineva este îndreptățit *înaintea lui Dumnezeu*. Cu alte cuvinte, nu este modul prin care cineva este socotit neprihănit înaintea lui Dumnezeu.

Așadar, răspunzând celor care încercau să despartă credința de fapte în experiența creștină, Iacov adoptă o abordare înțeleaptă. Gândirea lui ar putea fi parafrazată astfel:

„Stai puțin, om nehibzuit! Vorbești mult despre îndreptățirea prin credință, dar nu vezi că Avraam a fost îndreptățit și prin fapte atunci când și-a adus fiul Isaac ca jertfă lui Dumnezeu? (v. 21). Nu îți dai seama că credința lui lucra împreună cu faptele sale și că prin fapte credința a fost desăvârșită? (v. 22). Astfel, s-a împlinit ceea ce spune Scriptura despre îndreptățirea lui prin credință, și astfel a fost numit ‘prietenu lui Dumnezeu’ (v. 23).”

Observăm că, atunci când Iacov amintește despre Avraam aducându-l ca jertfă pe Isaac, revine la tema încercărilor — un subiect central al epistolei sale (vezi Iacov 1:2-18). În tradiția iudaică, această relatare era considerată drept încercarea supremă a patriarhului, pe care Avraam a trecut-o cu succes. În mod similar, atunci când Iacov o menționează pe Rahav în versetul 25, face trimitere la o femeie care și-a demonstrat credința într-o situație de încercare dificilă. Cele două exemple — Avraam și Rahav — plasate la finalul unei secțiuni extinse (Iacov 1:21–2:26), formează o *inclusio* implicită, adică o reluare tematică ce îl readuce pe cititor la ideea de la începutul acestei porțiuni: *adevărata ascultare*. Astfel, îndemnul din 1:21 se leagă în mod direct de reflecțiile anterioare despre încercările prin care trece credinciosul.

2:22-23. Aceste versete sunt, fără îndoială, foarte profunde. Din păcate, ele au fost adesea înțelese greșit. Credința care îndreptățește — și Iacov nu neagă niciodată că ea îndreptățește! — poate juca un rol activ și esențial în viața unui credincios care ascultă de Dumnezeu. Așa cum s-a întâmplat cu Avraam, credința poate fi forța care îl motivează pe om să împlinească mari acte de ascultare. În acest proces, **credința** este **desăvârșită** (eteleiōthē). Cuvântul grecesc exprimă o dezvoltare progresivă și o atingere a maturității spirituale. Astfel, credința este hrănită și întărită prin fapte.

Cu greu am putea găsi în Biblie o ilustrare mai potrivită pentru ideea lui Iacov. Credința prin care Avraam a fost îndreptățit se baza pe promisiunea lui Dumnezeu referitoare la urmașii săi. (Geneza 15:6), o promisiune care confirma făgăduința inițială din Geneza 12:1-3, având o semnificație legată de mântuire (vezi Galateni 3:6-9). Totuși, credința lui Avraam implica, chiar dacă nu era exprimată explicit, și încrederea în Dumnezeu ca Cel care poate învia morții. (cf. Geneza 15:6 cu Romani 4:19-21 și Evrei 11:17-19).

Avraam era convins că Dumnezeu în care credea putea birui moartea — atât în trupul său îmbătrânit, cât și în pântecul sterp al

Sarei. Însă, abia prin încercarea legată de Isaac, această credință, care până atunci fusese doar o încredere implicită în puterea lui Dumnezeu de a învia morții, s-a transformat într-o convingere clară: că Dumnezeu putea, într-adevăr, să învie pe cineva din morți pentru a-Și împlini promisiunea.

Credința lui Avraam s-a întărit și a ajuns la maturitate prin fapte. La început, el era convins că Dumnezeu putea birui o „moarte” în propriul său trup, adică imposibilitatea de a avea urmași. Însă această credință s-a transformat în certitudinea că Dumnezeu chiar putea să-l învie pe fiul său din moartea fizică reală. Pe măsură ce împlinea porunca divină de a-l aduce ca jertfă pe fiul său iubit, credința lui a crescut și a atins un nivel și mai profund de încredere în Dumnezeu.

Astfel, s-a împlinit și Scriptura care afirmă îndreptățirea lui inițială. Faptele lui Avraam au adus la împlinire acest text vechi prin faptul că au demonstrat cât de mult putea credința sa — menționată în Geneza 15:6 — să se dezvolte și să susțină o viață de ascultare. Deși la început era simplă și directă, credința îndreptățitoare a lui Avraam avea implicații profunde, pe care doar faptele sale, zidite pe această credință, le puteau scoate la iveală.

Astfel, Avraam putea fi numit acum **prietenul lui Dumnezeu**, nu doar de către Dumnezeu Însuși, ci și de către oameni (cf. 2 Cronici 20:7; Isaia 41:8). De fapt, acesta este numele sub care Avraam a fost cunoscut de-a lungul secolelor în multe părți ale lumii și în cel puțin trei religii: iudaism, creștinism și islam. Dacă Avraam nu ar fi ascultat de Dumnezeu în cea mai mare încercare a vieții sale, tot ar fi fost îndreptățit prin credința pe care a avut-o în Geneza 15:6. Însă, permițând ca acea credință să fie *vie* prin *faptele* sale, a dobândit un titlu de cinste recunoscut de milioane de oameni. Astfel, a fost îndreptățit și prin fapte (înaintea oamenilor; cf. Romani 4:2).

Când o persoană este îndreptățită prin credință, primește acceptarea deplină a lui Dumnezeu, fără condiții. Așa cum spune Pavel, este „acela pe care Dumnezeu, fără fapte, îl socotește neprihănit” (Romani 4:6). Însă doar Dumnezeu poate vedea această lucrare lăuntrică. Pe de altă parte, atunci când cineva este îndreptățit prin fapte, el dobândește o intimitate cu Dumnezeu care devine *vizibilă și pentru ceilalți*. Atunci poate fi numit „prieten al lui Dumnezeu”, așa cum a spus Isus: „Voi sunteți prietenii Mei dacă faceți ce vă poruncesc Eu.” (Ioan 15:14; vezi și Iacov 4:4).

2:24. După ce renunță la dialogul cu oponentul imaginar, Iacov li se adresează din nou direct cititorilor săi în versetele 24-26 (vezi comentariul la versetul 20). Afirmatia sa de aici întărește ceea ce spusese deja în versetul 21: există *două tipuri* de îndreptățire, nu o îndreptățire bazată pe credință plus fapte. Astfel trebuie înțelese cuvintele lui Iacov: „**Vedeți dar că omul este socotit neprihănit prin fapte, și nu numai [îndreptățit] prin credință.**”

Cheia pentru a înțelege acest text este adverbul grecesc monon („numai), care nu se aplică substantivului *credință* (adică nu îl modifică), deoarece, dacă ar fi fost așa, forma corectă ar fi fost *monōs*. Însă, fiind un adverb, acesta modifică verbul „este *îndreptățit*” în greacă și care este subînțeles în a doua parte a propoziției. Iacov subliniază că îndreptățirea prin credință nu este *singura* formă de îndreptățire care există; există și o îndreptățire prin fapte. Prima este înaintea lui Dumnezeu, iar cea de-a doua este *înaintea oamenilor*.

2:25. Acest adevăr este ilustrat acum prin exemplul Rahavei. Iacov *nu* spune: „N-a fost oare Rahav, prostituata, îndreptățită atât prin credință, cât și prin fapte?” Un asemenea tip de îndreptățire nu este învățat de Iacov. În schimb, la fel ca Avraam înaintea ei, **Rahav** a fost **îndreptățită prin fapte** înaintea oamenilor, adică înaintea poporului Israel, în mijlocul căruia a ajuns să trăiască.

Exemplul Rahavei ilustrează foarte bine modul în care Iacov își leagă ideile. Acest pasaj începe prin a face referire la tema „mântuirii vieții” (v. 14; 1:21) așa că nu este deloc surprinzător că o alege pe Rahav ca un exemplu clar al cuiva a cărui viață fizică a fost „salvată” tocmai prin faptele ei. Autorul Epistolei către Evrei (11:31) subliniază credința Rahavei, menționând că i-a *primit* pe iscoade. Iacov, însă, pune accent pe un alt detaliu: faptul **că i-a trimis pe un alt drum**. De ce face Iacov această precizare? Răspunsul este esențial pentru înțelegerea argumentului său.

Credința Rahavei a început să se manifeste în momentul în care *i-a primit pe iscoade*, dar nu a fost *îndreptățită prin faptele ei* decât atunci când *i-a trimis pe un alt drum*. Acest lucru devine clar atunci când analizăm cu atenție relatarea din Iosua 2. Rahav ar fi putut să-i trădeze pe iscoade chiar și în ultimul moment. Dacă ar fi vrut, le-ar fi putut dezvălui urmăritorilor unde se aflau. Îndoiala iscoadelor cu privire la loialitatea ei se vede în cuvintele lor din Iosua 2:20: „Și, dacă ne vei da pe față, vom fi dezlegați de jurământul pe care ne-ai

pus să-l facem”. Totuși, faptul că iscoadele au scăpat nevătămați a dovedit că Rahav era cu adevărat *prietena lui Dumnezeu*, pentru că le-a fost aliată și *lor*. Astfel, Rahav a fost *îndreptățită prin faptele ei*.

Și, astfel, și-a salvat nu doar propria viață, ci și pe cea a familiei sale! Credința ei era *vie*, pentru că era o credință activă și lucrătoare. Deși era o prostituată — așa cum ne amintesc ambii autori inspirați — credința ei vie a biruit consecințele naturale ale păcatului. În timp ce toți ceilalți locuitori ai Ierihonului au fost nimiciți sub judecata divină adusă de Israel, Rahav *a trăit* pentru că și credința ei era *vie*!

2:26. Prin urmare, Iacov dorește ca cititorii să înțeleagă că faptele sunt, în esență, **sufierea** de viață care menține credința vie — așa cum duhul păstrează trupul viu. Ori de câte ori un creștin încetează să trăiască potrivit credinței sale, acea credință se ofilește și ajunge să nu fie altceva decât un „cadavru doctrinal”. „Ortodoxia moartă” a fost mereu un pericol real pentru creștini, iar noi am face bine să luăm în serios acest avertisment. Antidotul este simplu: credința rămâne vie și viguroasă atâta timp cât se exprimă prin fapte reale de ascultare.

B. Fii încet la vorbire (3:1-18)

1. Limba este un instrument periculos atunci când cineva vrea să-și arate înțelepciunea (3:1-12)

3:1. În Biserica primară, adunările credincioșilor erau mai puțin formale decât slujbele de închinare de dimineață, așa cum le cunoaștem astăzi. În Corint (cf. 1 Corinteni 11–14) și, probabil, în toate bisericile, întâlnirile erau în mare parte lipsite de o structură strictă (cu excepția Cinei Domnului) și erau deschise oricărui bărbat care dorea să aducă o contribuție verbală. Cu toate acestea, femeile rămâneau tăcute (1 Corinteni 14:34-35). În acest context, orice frate putea să se ridice și să-i învețe pe ceilalți credincioși, indiferent dacă avea sau nu darul ori pregătirea necesară pentru această slujire. Iacov își începe discuția despre limbă făcând referire directă la această realitate. El le adresează cititorilor următorul îndemn: „Frații mei, **să nu fiți mulți învățători**”. Care este motivul? Foarte simplu: cel care folosește limba pentru a învăța va fi **judecat mai aspru** — va primi o judecată mai severă (Cornilescu, RMNN) la Scaunul de

Judecată al lui Hristos, comparativ cu cel care nu a folosit limba în acest fel.

3:2. Până la urmă, Iacov afirmă **că toți greșim în multe feluri** (*termenul greșim de aici, la fel ca vom primi din versetul 1, îl include și pe Iacov însuși*). Cuvântul grecesc tradus prin **desăvârșit** este *teleios*, care nu înseamnă neapărat „fără păcat”, ci mai degrabă „fără defect”, adică „un om fără cusur” sau complet. Totuși, așa cum arată clar restul capitolului, un astfel de om nu există, deoarece „limba niciun om n-o poate împlânzi” (v. 8).

3:3-4. Iacov subliniază acum puterea acestui mic organ al trupului uman. Adevărul este că, dacă cineva își poate ține limba în frâu, atunci poate controla și „tot trupul” (v. 2). Așa cum **punem cailor frâul în gură** pentru a le controla **tot corpul**, tot așa și *corăbii* uriașe sunt conduse, chiar și în mijlocul unor **vânturi puternice**, de un element relativ mic: o **cârmă foarte mică**. Astfel, o corabie mare, asemenea unui cal, se află sub controlul omului și este **condusă ... în direcția dorită de cârmaci**, cu ajutorul unui instrument atât de mic. Până în acest punct, Iacov a subliniat doar potențialul limbii ca un mic „frâu” sau „cârmă” capabilă să controleze întregul „trup” al omului (v. 2). Cu alte cuvinte, oamenii își pot stăpâni comportamentul doar dacă își controlează mai întâi „cârma” – limba lor.

3:5. Având în vedere capacitatea limbii de a „controla” comportamentul, acest **mic mădular** al trupului ajunge să se laude cu mari realizări (se **fălește cu lucruri mari**). Cuvântul grecesc tradus astfel este *megalauchei* (conform majorității manuscriselor) și are conotații negative, sugerând o mândrie exagerată. Fără îndoială, Iacov a ales acest cuvânt în mod intenționat. Acest verset reprezintă, de fapt, o tranziție între analiza „potențialului” limbii (v. 3-4) și analiza „pericolelor potențiale” pe care aceasta le poate provoca (v. 5b-6). E aproape ca și cum, atunci când limba „vorbește” despre marile sale realizări, nu se poate abține să nu se laude cu ele. Cu toții recunoaștem acest lucru în noi înșine – cine poate vorbi despre propriile realizări fără să fie, într-o oarecare măsură, cuprins de mândrie sau laudă?

Tranziția către o evaluare negativă a limbii începe, așadar, cu expresia *se fălește cu lucruri mari* și se dezvoltă rapid într-o comparație cu **un foc mic** (*am putea spune „o scânteie” sau „un chibrit”*) care aprinde **o pădure mare**. De câte ori un cuvânt rostit

nechibzuit nu a declanșat un întreg lanț de necazuri în viața oamenilor?

3:6. Așadar, putem spune cu siguranță că **limba este un foc** sau, poate mai bine spus, „*limba este foc*”. A folosi limba într-un mod nechibzuit înseamnă a te juca periculos cu focul. De ce? Pentru că limba **este și o lume a nelegiuiri**. Expresia grecească folosită aici (*ho kosmos tēs adikias*), care s-ar putea traduce și ca „o lume a fărădelegii”, sugerează că un adevărat univers al răului este concentrat în acest mic, dar periculos, mădular al trupului omenesc. Nu există nicio răutate care să nu poată fi aprinsă în viața omului de această mică scânteie!

Așa funcționează limba în trupul omenesc. Expresia **limba este și ea un foc, este o lume de nelegiuiri** pare să facă referire la prima parte a acestui verset: un foc, o lume de nelegiuiri. Restul afirmațiilor par să fie descrieri calitative ale *limbii*. Ar fi mai potrivit să fie tradus astfel: „Așa este așezată limba între mădularele noastre, ea întinează tot trupul...”. Cuvântul grecesc pentru *este așezată* este *kathistatai*, care are un sens flexibil în greacă și, în acest context, probabil înseamnă ceva de genul „își îndeplinește rolul”. Iacov subliniază că limba îndeplinește rolul unui foc periculos și al unei „lumi de nelegiuiri” (vezi prima parte a acestui verset).

Nu este de mirare, deci, că rolul limbii o face să fie acel mădular care întinează tot trupul și aprinde roata vieții. Cuvintele rostite pot face pe cineva să se simtă cu totul întinat; în unele cazuri, ele pot conduce chiar la fapte care întinează întreaga ființă, cum ar fi adulterul sau curvia. În plus, cuvintele nu doar că pot întina, ci pot influența profund cursul întregii vieți, din cauza consecințelor pe care le generează.

3:7-8. După tabloul sumbru din versetul 6, privind capacitatea limbii de a provoca rău, cineva ar putea fi tentat să creadă că un instrument atât de periculos poate fi totuși ținut sub control. Din păcate, nu este așa. Deși oamenii au reușit să îmblânzească aproape **toate soiurile de fiare, de păsări, de târâtoare și de viețuitoare de mare**, nimeni nu poate pretinde că a avut același succes și cu limba, căci niciun om nu poate îmblânzi limba.

Tocmai pentru că nu poate fi complet îmblânzită cât timp oamenii trăiesc în trupurile lor pământești, limba rămâne **un rău care nu se poate înfrâna, este plină de o otravă de moarte**. Creștinii trebuie să-și amintească mereu că în gura lor se află ceva asemănător unei

vipere veninoase — iar acest „șarpe” poate răni profund pe alții, uneori chiar cu consecințe fatale, de pildă prin cuvinte care pot împinge o persoană fragilă spre disperare. Tocmai pentru că un creștin nu-și poate permite să creadă că această „viperă” este sub control, el trebuie să fie mereu atent și vigilent, evitând izbucnirile verbale care pot avea urmări devastatoare.

3:9-10. Creștinul trebuie să fie conștient și de propriile contradicții. Aceleași buze cu care **Îl binecuvântăm pe Domnul și Tatăl nostru** — printr-un imn sau o rugăciune — pot fi folosite și pentru a **blestema** [sau a denigra] **oamenii**, chiar și pe frații noștri în Hristos, deși și ei au fost **făcuți după chipul lui Dumnezeu** (Geneza 1:26-27). Biblia nu afirmă că omul căzut și-a pierdut complet chipul lui Dumnezeu, ci că acest chip a fost *desfigurat* de păcat. Astfel, **din aceeași gură** pot ieși și **binecuvântări**, și **blesteme** — uneori atât de repede, încât în doar câteva secunde trecem de la un mod de vorbire la altul. Iacov le spune **fraților** săi creștini, cu claritate și blândețe, că acest **lucru nu ar trebui să se întâmple**.

3:11-12. În plus, un astfel de comportament al limbii este nepotrivit — „nu trebuie să fie așa” (v. 10) — pentru că este contrar coerenței și ordinii pe care le observăm în natură. De exemplu, din **aceeași vână a izvorului** nu **țâșnește și apă dulce, și apă amară**. Limba nu este doar inconsecventă (v. 11), ci și contrară așteptărilor firești. Nimeni nu se așteaptă să culeagă **măsline** dintr-un **smochin** sau **smochine** dintr-o **viță-de-vie**. Atunci, cum ne-am putea aștepta ca buzele, menite să-L binecuvânteze pe Dumnezeu, Tatăl nostru, să rostească vorbe de ocară împotriva oamenilor care sunt „făcuți după asemănarea lui Dumnezeu” (v. 9)? Și totuși, această anomalie apare prea des chiar și printre creștini.

Iacov își încheie avertismentele despre limba neîmblânzită cu o nouă referire la un **izvor**. Totuși, această ultimă observație diferă ușor de cea din versetul 11. Cei care trăiau în condițiile aride ale Orientului Mijlociu știau cât de prețios era un izvor de apă bună. Când Iacov vorbește despre apă dulce și apă amară, se referă în special la *gust*. Apa amară putea fi suportată la nevoie, dar nu era de dorit. În schimb, **apa sărată** era complet diferită de cea **dulce**: era inutilizabilă — nici oamenii, nici animalele nu puteau trăi cu ea. Limba, spre deosebire de orice izvor natural, nu oferă doar cuvinte plăcute și neplăcute („dulci” și „amare”), ci și cuvinte care pot distruge (precum *apa sărată*) sau care pot da viață (precum *apa*

dulce). Dacă ascultătorii lui Iacov își foloseau limba fără discernământ, trebuiau să se aștepte atât la consecințe negative, cât și la efecte pozitive, de mare amploare. Autorul Proverbelor (18:21) a exprimat bine această idee: „Moartea și viața sunt în puterea limbii; oricine o iubește îi va mânca roadele [moarte și viață]”.

2. O viață sfântă este dovada adevăratei înțelepciuni (3:13-18)

3:13. Iacov pune o întrebare clară: Cine dintre voi este **înțelept și priceput**? Acest lucru nu trebuia doar afirmat, ci demonstrat **prin purtarea lui bună**. O astfel de *purtare*, desigur, trebuia să fie însoțită de **fapte**, așa cum Iacov a subliniat deja (1:21–2:26). O formulare mai clară ar fi: „să-și arate faptele printr-o purtare bună, cu blândețea [care vine] din înțelepciune”. În loc să-și proclame cu îndrăzneală și aroganță înțelepciunea, cititorii lui Iacov sunt îndemnați să o dovedească prin felul în care trăiesc, manifestând acea **blândețe** (*prautēti*), care este întotdeauna semnul unei înțelepciuni adevărate. Așa cum a spus Isus, cei care învață de la El vor deveni *blânzi* (*praos*) (Matei 11:29).

3:14. Totuși, această *blândețe* lipsea cu desăvârșire în unele dintre bisericile cărora Iacov le scria (vezi 4:1-2). De aceea, el îi avertizează că, **dacă în inima lor aveau invidie, amărăciune și ambiție egoistă** (NTLR), orice încercare de a pretinde că au înțelepciunea lui Dumnezeu ar fi fost, de fapt, o minciună **împotriva adevărului**. Expresia tradusă prin *ambție egoistă* (*eritheia*), deși rar folosită înainte de vremea Noului Testament, pare să exprime o formă de egoism manifestată prin dorința de a-i întrece pe ceilalți. Creștinii care râvnesc la un statut mai înalt decât al altora pe care îi invidiază caută adesea un rol proeminent în biserică pentru a-și satisface această ambiție lumească.

A te comporta așa cum descrie Iacov înseamnă să te *lauzi și să minți împotriva adevărului*. Verbul grecesc tradus prin *a se lăuda* (*katakauchasthe*) este același folosit în 2:13, unde se spune că mila biruiește judecata. Sensul aici pare să fie asemănător. Cine folosește adevărul lui Dumnezeu pentru a-și alimenta propria *invidie, amărăciune și ambiție egoistă, în timp ce pretinde că învață acel adevăr*, nu face altceva decât să „biruie” adevărul—adică să-l calce

în picioare cu aroganță, tratându-l ca pe un mijloc în slujba propriilor ambiții.

3:15. Dacă cineva care aspiră să fie învățător își dovedește astfel *înțelepciunea* (vezi v. 13), atunci este clar că merge pe un drum greșit.

De fapt, el demonstrează un anumit tip de înțelepciune, dar nu cea pe care credea că o are. **Această înțelepciune**, afirmă Iacov, nu vine de sus, ci este **pământească, firească, drăcească**.

3:16. Oriunde există **invidie și ambiție egoistă** (NTLR), între credincioși, apar inevitabil două consecințe inevitabile. Prima este **tulburarea** (*akatastasia* – „dezordine”, „lipsă de disciplină”), iar a doua, orice **faptă** (*pragma* – „acțiune”, „eveniment”) **rea**. De nenumărate ori s-a dovedit adevărat acest avertisment inspirat în biserici unde anumite persoane, motivate de invidie sau de ambiția de a se impune, caută să-și afirme poziția. În astfel de situații, biserica locală ajunge într-o stare de haos, divizată în grupuri rivale, iar comportamentele și cuvintele nepotrivite își fac loc acolo unde ar trebui să domnească părtășia creștină. În asemenea împrejurări, lucrarea lui Satana devine evidentă.

3:17. Într-un contrast puternic cu cele menționate anterior, se află adevărata **înțelepciune**, cea **care vine de sus**. Prima și cea mai importantă trăsătură a acestei înțelepciuni, care este un dar de la Dumnezeu, este *curăția*. Ea nu este întinată de *invidie și ambiție egoistă* (v. 16, NTLR), ci reflectă o dedicare sinceră față de Dumnezeu. În consecință, această înțelepciune este *pașnică* (*eirēnikē*), căutând armonia atât cu frații, cât și între ei. Însă dragostea ei pentru pace o face, de asemenea, **blândă** (*epieikēs*) și **ascultătoare** (NTLR, „binevoitoare”, *eupeithēs*). Această bunătate și disponibilitate de a ceda arată că o astfel de înțelepciune nu insistă rigid asupra propriilor ei căi, ci, dimpotrivă, este gata, cu generozitate, să renunțe la drepturile sale de dragul altor credincioși. Cele trei trăsături—pașnică, blândă și binevoitoare—încep cu litera greacă *epsilon* (ε), formând o aliterație în textul original, așa cum le prezintă Iacov. În plus, aceste trăsături sunt profund interconectate și, de regulă, se manifestă împreună în caracterul unei persoane.

Dacă puritatea, pacea, blândețea și disponibilitatea de a ceda ocupă un loc important în lista lui Iacov, la fel de adevărat este că înțelepciunea care vine de sus va fi **plină de îndurare și de roduri bune, fără părtinire, nefățarnică**. Un cititor atent va recunoaște

ecouri ale unor teme anterioare din această epistolă. „Îndurarea” amintește de 1:27 și 2:13, „rodurile bune” ne duc cu gândul la 1:22-25 și 2:14-26, iar „fără părtinire” face trimitere la 2:1-13 (deși cuvântul grecesc folosit aici este diferit de cel din 2:1). „Nefățarnică” reflectă contextul apropiat, în special versetul 14. Pe scurt, alături de primele patru trăsături, aceste calități definesc „purtarea bună” (v. 13), demonstrând înțelepciunea unei persoane într-un mod în care simplele cuvinte nu o pot face.

3:18. Cel care trăiește așa cum este descris în versetul 17 se numără printre **cei care fac pace**. În traducerea Cornilescu (RMNN), expresia „cei ce fac pace” (*tois poiousin eirēnēn*) este redată ca un dativ al avantajului („pentru”), dar un sens mai adecvat în acest context ar fi acela de **dativ de agent** – „pentru cei ce fac pace” – având în vedere că același tip de construcție apare deja în versetul 7 („de neamul omenesc”). Prin urmare, cel care aduce pacea și demonstrează înțelepciunea cerească din versetul 17 este asemănat cu un semănător pe un ogor. Comportamentul său – asemănat cu o sămânță – aduce ca rod final **dreptatea** (cf. NTLR), deoarece dreptatea înfloarește și se dezvoltă între credincioși atunci când aceștia trăiesc *în pace* unii cu alții. Având în vedere preocuparea lui Iacov pentru menținerea păcii în cadrul comunității credincioșilor (cf. 4:1-3), este probabil ca expresia *în pace* să fie asociată mai degrabă cu **rodul dreptății** (cf. NTLR) decât cu *este semănat*, așa cum apare în unele traduceri românești. Cu alte cuvinte, propoziția ar trebui citită astfel: **„Rodul dreptății, în pace, este semănat de ...”**

C. Fii zăbavnic la mânie (4:1–5:6)

1. Mânia este provocată de firea lumească (4:1-5)

4:1. Care este, așadar, cauza **luptelor** și **certurilor** dintre cei cărora Iacov le scrie? **De unde vin** acestea? Răspunsul este clar și direct. Astfel de conflicte, spune Iacov, își au originea în **poftele lor**. Declarația lui Iacov aproape că personifică cuvântul *poftă*, prezentându-l ca pe niște soldați ostili care se **luptă** în interiorul cititorilor săi, adică **în mădulele** (trupurile) **lor** fizice.

De ce erau creștinii în conflict *unii cu alții*? Pentru că, mai întâi, se dădea un *război înăuntrul lor*, acolo unde dorințele bune și rele se înfruntau!

4:2. Viața lor interioară zbuciumată este descrisă acum în termenii unei frustrări adânci. **Poftiți și nu aveți** – dorințele lor erau dincolo de ceea ce puteau obține. **Ucideți, pizmuiți și nu izbutiți să căpătați.** Este puțin probabil ca Iacov să sugereze că cititorii săi comiteau efectiv crime, dar, așa cum afirmă apostolul Ioan: „**oricine urăște pe fratele său este un ucigaș**” (1 Ioan 3:15).

În ostilitatea lor plină de gelozie față de un frate creștin, este posibil ca unii dintre cititorii lui Iacov să fi fost vinovați de „a-i dori moartea” și apoi de a râvni ceea ce sperau să *obțină* dacă acesta ar fi murit cu adevărat. Însă, cum acest spirit ucigaș nu putea fi pus în practică (fiind prea riscant, rușinos sau păcătos), nu făcea decât să le adâncească frustrarea. În ciuda „crimei lor mentale” și a dorinței lor intense de a avea mai mult, rămâneau exact în același loc. Nu puteau *obține* ceea ce râvneau. Tot ce le mai rămânea era să continue conflictul — frate împotriva fratelui — cu toate aspectele sale dureroase și distructive. De aceea, spune Iacov, **vă certați și vă luptați.** Pe fondul acestei frustrări profunde, el arată că ajunseseră să transforme biserica într-un câmp de luptă.

Totuși, oricât de tragică era frustrarea egoistă a celor cărora le scria Iacov, la fel de grav era faptul că nu se întorceau la Dumnezeu pentru a-și împlini nevoile: **Nu aveți, pentru că nu cereți.**

4:3. Pe de altă parte, chiar și atunci când **cereau**, cererile lor erau greșit formulate. Expresia **cereți rău** echivalează cu „**cereți în mod greșit**”, unde „greșit” traduce termenul grec *kakōs*. Rugăciunile lor erau nepotrivite tocmai pentru că erau motivate de egoism. Orice ar fi cerut lui Dumnezeu, o doreau doar ca **să o risipească în plăcerile lor**. Această expresie este extrem de sugestivă. Verbul *a risipi* (*dapanēsēte*) indică faptul că lucrurile pe care le căutau de la Dumnezeu aveau să fie rapid consumate, fără valoare reală sau durabilă. În combinație cu acest verb, substantivul *plăceri* desemnează satisfacții efemere și nepotrivite (spre deosebire de sensul mai neutru din versetul 1). Nu e de mirare că nu căpătau răspuns la astfel de cereri!

Când Iacov spune *nu cereți* (v. 2), se referă la cereri care, dacă ar fi fost împlinite, ar fi satisfăcut nevoile fundamentale ale cititorilor. Printre altele, ar fi trebuit să ceară pace și armonie cu frații lor și

încetarea conflictelor din biserică. Însă atunci când scrie *cereți și nu primiți*, Iacov are în vedere o rugăciune greșită, lipsită de discernământ. Rugăciunea *poate* aduce împlinirea unor nevoi reale, dar *nu este un mijloc* de a satisface dorințele egoiste.

4:4. Exasperat, așa cum trebuie să fi fost Iacov văzând această situație (v. 1-3), nu este surprinzător că izbucnește într-o exclamare, acuzându-și cititorii de **suflete preacurve**. Asemenea expresiei „**ucideți**” (v. 2), este puțin probabil ca Iacov să vorbească în sens literal. Ceea ce îl înfurie este vrăjmășia cu Dumnezeu, manifestată prin dorința lor după **prietenia lumii**. Așa cum va deveni și mai clar în acest capitol, unii dintre cititorii lui Iacov se lăudau cu afacerile lor (4:13-16) dând astfel dovadă de un spirit profund materialist și *lumesc*.

De fapt, Iacov deja îi avertizase cu privire la necesitatea de “a se păstra neîntinați de lume” (1:27). Această avertizare a fost urmată imediat de o mustrare cu privire la comportamentul din biserică, unde cel bogat era lingușit, iar cel sărac disprețuit (2:1-7). Din această epistolă se conturează imaginea unor creștini cu o mentalitate adesea materialistă: căutau relații cu cei bogați și urmăreau succesul financiar pentru ei înșiși. Însă toate acestea erau, în esență, lucruri lumești. Oare nu își dădeau seama, întreabă Iacov, că **prietenia lumii este vrăjmășie față de Dumnezeu**? Nu știau că **cine vrea să fie prieten cu lumea se face vrăjmaș cu Dumnezeu**?

În Noul Testament, termenul *lume* (*kosmos*) este adesea folosit pentru a desemna un sistem sau o entitate ostilă lui Dumnezeu, aflată sub influența lui Satana (de exemplu, 1 Corinteni 1:20-21; 2:12; Galateni 6:14; 2 Petru 1:4; 1 Ioan 2:15-17; 3:1; 5:19). Materialismul, imoralitatea și orbirea spirituală sunt componente esențiale ale acestui sistem corupt, care se află în conflict direct cu planurile și scopurile lui Dumnezeu pe pământ. Iacov subliniază aici (la fel ca Ioan în 1 Ioan 2:15-17) că nu se poate fi prieten atât cu Dumnezeu, cât și cu lumea în același timp. Trebuie să alegem de care parte ne aflăm cu adevărat, iar atunci când cineva optează pentru *prietenia lumii*, în mod inevitabil *se face vrăjmaș cu Dumnezeu*. Alegând acest statut de adversar față de Creatorul și Răscumpărătorul lor, se poziționau împotriva Lui. Această atitudine este asemănătoare cu situația unui bărbat căsătorit care alege în mod deliberat să fie necredincios soției sale, căzând în imoralitate cu o altă femeie. Printr-o astfel de alegere, el respinge fidelitatea și angajamentul față

de legământul conjugal. În același fel, cititorii creștini ai lui Iacov, prin dorința lor de a fi acceptați de lume și de a-și câștiga un statut în ea, comiteau adulter spiritual, renunțând la prietenia cu Domnul. Probabil că mulți dintre ei au fost surprinși să audă lucrurile exprimate în acest mod, însă scopul lui Iacov era să le arate cât de mult decăzuseră în spiritualitatea și devoțiunea lor.

4:5. Iacov dorește, de asemenea, ca cititorii săi să înțeleagă că Dumnezeu nu privește cu indiferență o astfel de infidelitate. De aceea, le amintește că **nu degeaba** spune **Scriptura** că Duhul lui Dumnezeu este gelos pentru credincioși. Acesta este, cel mai probabil, sensul corect al acestui verset, chiar dacă niciun pasaj biblic nu conține exact cuvintele folosite de Iacov aici. Totuși, ideea că Dumnezeu este un Dumnezeu gelos este bine atestat în Scripturi (de exemplu, Exodul 20:5; 34:14). Prin urmare, cuvintele lui Iacov pot fi considerate o parafrază a acestui adevăr biblic într-un limbaj adecvat Noului Testament. Pe de altă parte, absența cuvântului *hoti* („că”) după verbul *spune* în textul grecesc sugerează că Iacov citează efectiv din Scriptură. În acest caz, sursa exactă a acestei citări rămâne necunoscută – ar putea fi vorba despre un imn creștin timpuriu sau despre o expresie profetică transmisă în biserici. Chiar și așa, mesajul rămâne valabil, deoarece aceste cuvinte reflectă ceea ce învață Scriptura, motiv pentru care Iacov le desemnează în mod corect ca *fîind cuvintele Scripturii*.

Aici, adevărul Vechiului Testament, potrivit căruia Dumnezeu este un Dumnezeu gelos, este combinat cu adevărul Noului Testament, conform căruia „**Duhul, pe care L-a pus Dumnezeu să locuiască în noi**”. Dar, deoarece Duhul Sfânt este Dumnezeu, ceea ce se poate spune despre Dumnezeu se poate spune și despre *Duhul*. Dacă Dumnezeu este gelos, și Duhul Său este gelos. Iacov afirmă că Duhul lui Dumnezeu, care locuiește în credincioșii săi, „**ne vrea cu gelozie pentru Sine**”. Prin urmare, Duhul este întristat de dorința lor de a se *împrieteni cu lumea*. Cititorii ar trebui să ia acest lucru foarte în serios, consideră Iacov, deoarece Scriptura nu spune astfel de lucruri *degeaba* (sau la întâmplare.) De fapt, expresia *degeaba*, alături de această declarație puternică despre Duhul lui Dumnezeu, sugerează că ar putea exista o formă de pedeapsă sau consecință dacă ignoră acest dor al Duhului pentru ei.

2. Mânia se vindecă prin smerenie (4:6–5:6)

4:6. Deși Iacov sugerează că cititorii săi s-ar putea confrunta cu consecințele comportamentului lor (v. 5), nu insistă asupra acestui aspect. În schimb, pune accentul pe faptul că Dumnezeu, deși provocat de dorința lor de a fi *prieteni cu lumea*, este totuși plin de milă și gata să ofere har. Expresia **ne dă un har** și mai mare subliniază cu tărie acest adevăr: harul lui Dumnezeu nu se epuizează niciodată, resursele Sale nu se termină, ci are întotdeauna *mai mult har* de oferit. Aceasta este o concluzie firească pentru cineva care a trăit în prezența lui Isus (Ioan 1:14).

Având în vedere faptul că harul lui Dumnezeu este mereu disponibil și inepuizabil, Iacov își îndeamnă cititorii să se pregătească pentru a-l primi. Pentru a sublinia acest lucru, el citează Proverbe 3:34, așa cum apare în Septuaginta (traducerea greacă a Vechiului Testament). Dacă cititorii săi rămân „*mândri*”, Dumnezeu *le va sta împotriva*. Odată mai mult, este sugerată o problemă, însă ideea principală este că Dumnezeu „*dă har celor smeriți*”. Harul lui Dumnezeu va fi revărsat peste cititorii lui Iacov dacă se întorc la smerenie. Rivalitățile și conflictele care tulburau bisericele lor (4:1-3) erau rodul mândriei. Pentru ca pacea să fie restabilită, trebuiau să lepede cu hotărâre acest duh de rivalitate și mândrie.

4:7. Ceea ce urmează aici este un apel clar la pocăință. Cititorii lui Iacov trebuie să înceapă prin a se supune **lui Dumnezeu**, adică prin a lua hotărârea de a face ceea ce este drept și plăcut înaintea Lui. Însă această determinare va fi pusă la încercare de Satana, motiv pentru care trebuie să i se **împotrivescă diavolului**, așa cum a făcut Isus în timpul ispitirii Sale) și să se aștepte la biruință asupra acestui dușman: **va fugi de la voi**. Oricât de puternice ar fi ispitirea și amăgirea lui Satana, el nu este invincibil. Un creștin hotărât să trăiască în ascultare de Dumnezeu și sub autoritatea Cuvântului Său poate avea încredere că Duhul Sfânt, care locuiește în el, îi va da putere, astfel încât diavolul să renunțe la uneltirile sale și să *fugă* în fața unei asemenea împotriviri.

4:8. Totuși, nu este suficient să reafirmi doar ascultarea de Dumnezeu și să te împotrivești ispitei. Pocăința trebuie să fie personală, prin care credinciosul revine la părtășia cu Dumnezeu, după ce s-a îndepărtat de El. De aceea, Iacov își îndeamnă cititorii:

Apropiați-vă de Dumnezeu, știind că această acțiune va fi răsplătită: „**și El Se va apropia de voi.**” Așa cum arată și apostolul Ioan (1 Ioan 1:9), mărturisirea păcatului este primul pas către apropierea de Dumnezeu. Însă, acest proces implică și rugăciune stăruitoare și meditare asupra Scripturii. Dumnezeu nu doar că iartă, ci oferă și alte dovezi ale apropierii Sale. El este întotdeauna mai doritor să înlăture distanța dintre El și credincioși decât sunt ei înșiși. Prin urmare, restaurarea apropierii dintre Dumnezeu și cititorii lui Iacov este tocmai ceea ce urmărește el aici. Dumnezeu le-ar ieși în întâmpinare și ar face chiar mai mult decât partea Sa.

Oricât de blândă ar fi invitația de a se *apropia de Dumnezeu*, ea nu poate fi împlinită fără o lepădare sinceră și dureroasă a păcatului. Chiar și cei mai dedicați credincioși, când intră în prezența Domnului, sunt copleșiți de propria lor stare păcătoasă (vezi Isaia 6:1-5; Apocalipsa 1:17). Cititorii lui Iacov nu se puteau aștepta *să se apropie* cu adevărat de Dumnezeu fără a avea sentimente similare. De aceea, sunt îndemnați să-și **curețe mâinile** de păcat și să-și **curățe inimile** de mentalitatea lor **de două feluri de gândire**. (NTLR) Trebuiau să se lepede de orice faptă rea a mâinilor lor, precum și de loialitatea împărțită care îi îndepărta de Dumnezeu și îi atrăgea spre lume.

4:9. Dacă acest lucru ar fi făcut cu discernământ și cu o dedicare profundă, ar fi firesc ca oamenii să se **întristeze** (NTLR), să **tânguiască** și să **plângă**. Orice bucurie pe care o simt ar trebui să se transforme în **tânguire**, iar orice desfătare pe care o experimentează ar trebui să fie înlocuită cu **întristare**. Aceasta nu înseamnă, desigur, că **râsul** și **bucuria** sunt greșite. Dimpotrivă, ambele sunt daruri bune în viața omului (vezi Psalmii 126:2; Proverbe 17:22). Totuși, când cineva devine conștient de păcatele sale înaintea lui Dumnezeu, **râsul** și **bucuria** nu sunt potrivite. O astfel de ușurătate ar trăda o lipsă clară de seriozitate în pocăință. Din contră, când inima unei persoane este zdrobită de conștientizarea adâncimii păcatului său, reacțiile la care Iacov îndeamnă aici nu doar că par naturale, ci sunt profund sincere și inevitabile.

Păcatele de care cititorii trebuiau să se pocăiască (4:1-3) justificau pe deplin apelul ferm al lui Iacov în acest verset. Ca în orice pocăință creștină, scopul era o renunțare definitivă la păcatele lor grave. O pocăință superficială și lipsită de solemnitate face cu mult mai probabilă repetarea aceluiași greșeli.

4:10. Scopul, aşadar, era o adevărată **smerenie înaintea Domnului**. Dacă ar fi făcut acest lucru așa cum se cuvine, Dumnezeu i-ar fi **înălțat** (din grecescul *hypsōsei*) în viitor. Dacă cititorii s-ar fi smerit prin pocăință, Dumnezeu i-ar fi „înălțat” mai târziu. Fie că această înălțare s-ar fi petrecut în viața aceasta sau nu, Dumnezeu le-ar fi răsplătit „smerenia” prin „înălțarea” lor la timpul și după voia Sa.

4:11. În mod concret, nu ar trebui să vă **vorbiți de rău unii pe alții**. În adunările care se confruntau cu problemele menționate de Iacov (4:1-3), nu se putea pune capăt conflictelor cât timp oamenii continuau să vorbească în mod critic și osânditor despre ceilalți. Verbul grecesc tradus prin *a vorbi de rău* (katalaleite) are un sens suficient de larg pentru a cuprinde orice formă de vorbire negativă care poate face rău unui frate creștin — fie că ceea ce se spune este adevărat, fie că nu.

Desigur, acest mod de a vorbi presupunea și o opinie critică față de caracterul sau comportamentul fratelui creștin. De aceea, Iacov îl acuză pe cel care **vorbește de rău și judecă pe fratele său** că, de fapt, **vorbește de rău** Legea și judecă Legea. Cel mai probabil, Iacov face din nou referire la *Legea împărătească* din Scripturi (vezi 2:8), care, în Levitic 19:16-18, este precedată de avertismentul: „Să nu umbli cu bârfeli în poporul tău” (v. 16). Cei care le spun altora despre greșelile și defectele unui frate creștin încalcă în mod clar porunca: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși”. Nesocotind această poruncă și criticându-i pe ceilalți, ajung de fapt să critice și să disprețuiască chiar *Legea împărătească*. Pentru că acest comportament este interzis de Lege, cel care o încalcă transmite implicit mesajul: „Această poruncă nu mi se aplică.” Deși această concluzie i-ar putea surprinde pe cititorii lui Iacov, ea se aplică oricărei încălcări a Legii: cel care o încalcă emite, de fapt, propria judecată asupra poruncii respective.

Un asemenea comportament este departe de a reflecta smerenia (vezi v. 10). Cel care adoptă o atitudine ce emite judecăți asupra Legii lui Dumnezeu se poziționează pe sine *deasupra* acesteia. Într-un astfel de caz, spune Iacov, **nu mai ești un împlinitor al Legii, ci un judecător** al ei. Cu alte cuvinte, persoana nu mai dă dovadă de supunere smerită *față de Lege*, ci își asumă poziția arogantă de *judecător* al ei. Chiar și atunci când această atitudine nu este conștientă, aroganța ei devine evidentă.

4:12. Totuși, niciun simplu om nu poate îndeplini un astfel de rol, pentru că doar **Unul singur este dătătorul și judecătorul Legii:** Numai Dumnezeu are puterea de a **mântui și de a pierde**, adică de a păstra sau de a curma viața. Verbele folosite aici (*sōsai și apolesai*) erau adesea întâlnite în greaca seculară și se refereau la viața sau moartea fizică. Nu există motive întemeiate să interpretăm acest pasaj ca o referire la doctrina mântuirii veșnice. Dumnezeu este, desigur, Singurul care hotărăște destinul veșnic al fiecăruia, însă acea decizie este deja luată: credincioșii sunt eliberați de judecata finală și de condamnare (Ioan 3:18; 5:24). Prin urmare, în acest context, este mai natural să înțelegem că Iacov face referire la viața și moartea fizică (așa cum se întâmplă și în Iacov 1:21; 2:14; 5:15, 20). Ideea este că, deși un creștin poate rosti o condamnare verbală asupra unui alt credincios, doar Dumnezeu are autoritatea de a decide dacă acel om va fi „salvat” de moartea fizică provocată de păcat (1:15; 5:20) sau dacă viața îi va fi curmată ca act de disciplină divină (cf. Faptele Apostolilor 5:1-11; 1 Cor. 11:30).

Raționamentul lui Iacov este simplu și direct: **„Cine ești tu ca să judeci pe altul?”** Dacă pocăința cititorilor (Iacov 4:7-10) este autentică, atunci ei trebuie să fie suficient de smeriți ca să recunoască faptul că nu au niciun drept să judece un alt creștin. Orice altă atitudine ar reflecta o aroganță de sine care contrazice smerenia cerută de Dumnezeu.

4:13-14. Cu un ton tăios și neașteptat, Iacov îi confruntă pe cei care se laudă cu planurile lor de afaceri, fără să ia în seamă cât de trecătoare este viața. Acești oameni sunt foarte încrezători în ei înșiși și în planurile lor pe termen lung. Spun că vor merge într-un anumit oraș („în cutare cetate”) și că vor sta acolo două zile (**„astăzi sau mâine”**). Intenționează să petreacă **un an** făcând comerț, din care speră să obțină profit (**„vom câștiga”**). Dar, așa cum subliniază Iacov, ei **nu știu ce poate aduce o zi** (cf. Prov. 27:1). Au făcut un plan pentru un an întreg, fără să știe măcar ce le poate aduce ziua de *mâine*. Orice lucru neașteptat le poate da peste cap planurile. De fapt, s-ar putea nici să nu apuce ziua de mâine, pentru că viața lor este ca **un abur, care se arată puțintel, și apoi piere**.

4:15. În loc să vorbească cu atâta încredere și mândrie despre planurile lor, ar fi trebuit să recunoască faptul că Dumnezeu are deplină stăpânire atât asupra activităților lor, cât și asupra duratei vieții lor. Dacă ar fi cu adevărat smeriți, **ar spune** că atât viața lor

(„vom trăi”), cât și acțiunile lor („vom face cutare sau cutare lucru”) depind de voia lui Dumnezeu. Cuvintele „**Dacă va vrea Domnul**” ar fi fost cele mai potrivite pe buzele lor — nu ca o expresie formală și lipsită de conținut, ci ca o dovadă sinceră a dependenței lor de Dumnezeu.

4:16. Totuși, în loc să dați dovadă de smerenie, **vă făliți cu lăudăroșiile voastre**. Această expresie, așa cum apare în traducerea Cornilescu (RMNN), nu redă pe deplin sensul textului original. Fraza grecească *kauchasthe en tais alazoneiais hymōn* se traduce mai bine prin: „vă bucurați în laudele voastre trufașe” sau chiar: „vă făliți cu pretențiile voastre arogante”. Raționamentul lui Iacov este că vorbele pline de autosuficiență, pe care tocmai le-a condamnat (vv. 13-14), trădează mai mult decât o simplă lipsă de conștientizare a stăpânirii lui Dumnezeu. Aceste planuri îndrăznețe sunt, în sine, un motiv de mândrie pentru cei care le rostesc. Cu alte cuvinte, cititorilor le face plăcere să-și etaleze aceste „pretenții” (*alazoneiais*) pentru a câștiga admirația celorlalți. Din această perspectivă, **orice laudă de felul acesta este rea**.

Se întâmplă adesea în biserică ca oamenii să iubească să-și expună planurile (fie că e vorba de afaceri sau de alte activități) în fața celorlalți, căutând respect, admirație și considerație. Chiar și un misionar sau un predicator poate cădea în capcana de a-și prezenta planurile de slujire ca o modalitate de a câștiga aprecierea fraților în credință. Cuvintele lui Iacov sunt aici un avertisment clar: *orice laudă de felul acesta este rea*.

4:17. Așadar, dacă cititorii lui Iacov știu care este modul corect de a acționa și de a vorbi, ar trebui să-l urmeze — pentru că, dacă nu o fac, acest lucru este, în sine, păcat. Dacă știu că ar trebui să-și recunoască dependența de voia lui Dumnezeu atunci când vorbesc despre planurile lor, ar trebui să înceapă chiar de acum să trăiască potrivit cu ceea ce știu. Fiindcă **cine știe să facă bine și nu face săvârșește un păcat**. Cu alte cuvinte, păcatul nu înseamnă doar a face ceea ce este greșit, ci și a nu face ceea ce știi că este bine. De aceea, credincioșii nu ar trebui să evite, în vorbirea lor, recunoașterea faptului că viața lor — și tot ce fac — este fragilă, asemenea unui abur. Trebuie să recunoască faptul că doar Dumnezeu le poate îngădui să împlinească tot ce speră sau intenționează să facă.

5:1. Având în vedere materialismul și părtinirea pe care Iacov le-a abordat anterior, el oferă acum un avertisment ferm și răspicat cu privire la cât de trecătoare este orice bogăție omenească. Pentru a ilustra acest adevăr, adoptă aproape tonul unui proroc și folosește un limbaj care amintește de profețiile Vechiului Testament (vezi Ioel 1:5, 13; Isaia 13:6; 14:31; 15:3; Ieremia 4:8), în care apare același termen grecesc folosit de Iacov — *ololyzontes* — redat în traducerea Cornilescu (RMN) prin „tânguiți-vă”; acest termen apare și în LXX (Septuaginta), traducerea greacă a acestor texte din Vechiul Testament. Este evident că afirmațiile sale nu se mai adresează exclusiv comunității creștine, deși epistola era destinată lecturii în cadrul acesteia. Totuși, cuvintele lui urmăresc să-i trezească pe cititori printr-un mesaj clar și puternic despre soarta escatologică a bogăției omenești. Privind spre lume, Iacov anunță, cu ton profetic, **nenorociri** asupra celor bogați — nenorociri care ar trebui să-i aducă la lacrimi și tânguire.

5:2-3. Durerea pe care o vor simți cei bogați este acum legată de sfârșitul inevitabil al oricărei bogății omenești. Așa cum se întâmplă adesea în rostirile profetice, o judecată viitoare este prezentată ca și cum s-ar fi împlinit deja, iar Iacov privește **bogățiile** ca fiind deja **putrezite**, **hainele** scumpe — **roase de molii**, iar **aurul** și **argintul** pământesc — ca fiind deja **ruginite**. Apoi adaugă, în mod surprinzător: **și rugina lor... ca focul are să vă mănânce carnea**. Deși Iacov face probabil referire la judecata escatologică asupra bogăției omenești, de la sfârșitul Necazului cel Mare (cf. Zaharia 14:12–15), el vrea ca frații bogați să înțeleagă că, indiferent dacă vor trăi până în zilele din urmă sau nu, întreaga lor avere va fi, în cele din urmă, nimicită. De aceea, nu ar trebui să fie materialişti sau lacomi și ar trebui să se ferească de orice formă de părtinire. Strângerea de bogății fără rost *va fi o dovadă împotriva* celor bogați ai lumii, pentru că au fost atât de nehibzuiți încât **și-au strâns comori tocmai în zilele din urmă**.

5:4. Astfel, dreptatea îi va ajunge pe oamenii bogați și lipsiți de scrupule ai acestei lumi. De-a lungul istoriei — nu doar în vremea lui Iacov — cei înstăriți au fost adesea vinovați de faptul că au reținut **plata muncitorilor care le-au secerat ogoarele**. Aceasta nu înseamnă că nu i-au plătit deloc, ci că i-au înșelat, oferindu-le mai puțin decât li se cuvenea. Aici, Iacov personifică acel salariu nedrept ca pe un acuzator al celor bogați, care **strigă** către Dumnezeu după

răzbunare. Iar aceste strigăte sunt auzite — și vor fi răzbunate — de **Domnul oștirilor**. Și în acest caz, referirea la A Doua Venire pare evidentă, deoarece Isus va reveni pentru a aduce judecata, călărind în fruntea oștirilor cerești (Apocalipsa 19:14).

5:5-6. În vechime, se pare că era un obicei ca oamenii bogați să organizeze un ospăț în timpul tunsului oilor, sacrificând unele dintre ele pentru a avea carne pe masa de sărbătoare (vezi 1 Samuel 25:4-8; cf. Psalmii 44:22; Ieremia 12:3). Iacov compară comportamentul celor bogați cu această practică: **Ați trăit pe pământ în plăceri și în desfătări. V-ați săturat inimile chiar într-o zi de măcel.** Metafora este grăitoare: cei bogați sunt înfățișați ca și cum s-ar afla într-un banchet nesfârșit, satisfăcându-și inimile cu plăcerile și desfătările pe care le au din belșug (cf. Luca 16:19, unde ni se spune că bogatul „în fiecare zi ducea o viață plină de veselie și strălucire”). Tragic este însă faptul că *ziua lor de măcel* nu s-a limitat la sacrificarea oilor. Au avut și *alte* victime: **Ați osândit, ați omorât pe cel neprihănit care nu vi se împotriva.**

Măinile celor bogați erau astfel pătate nu doar de înșelăciune (Iacov 5:4), ci și de sângele celor neprihăniți (v. 6). Oameni drepiți, care nu s-au împotrivit nedreptății, au pierit în persecuții provocate de cei bogați (vezi 2:6-7). Vina celor bogați este uriașă. În mod surprinzător, oracolul profetic al lui Iacov se încheie brusc, cu această notă de condamnare. Dar tocmai această încheiere neașteptată are un impact retoric puternic. E ca și cum Iacov ar aduce acuzația supremă împotriva celor bogați – uciderea celor drepiți – justificând astfel pe deplin tot ce a prezis despre soarta lor cu privire la judecata finală ce urmează să vină peste ei.

După această denunțare dramatică a bogăției omenești și a celor care o posedă, cititorii epistolei sunt îndemnați, implicit, să adopte o perspectivă mai echilibrată asupra valorii lucrurilor materiale.

V. Epilog: Rămâi statornic în încercări până la sfârșit (5:7-20)

A. Perseverența va fi răsplătită cu dreptate (5:7-11)

5:7. Oracolul profetic al lui Iacov (5:1-6), deși face parte din corpul epistolei, pregătește terenul pentru concluzie. Această profeție nu are doar scopul de a-i îndepărta pe cititori de bogățiile lumești, ci și de a-i încuraja să persevereze până la capăt, indiferent

de încercările prin care trec. De aceea, li se cere **să fie răbdători...** **până la venirea Domnului.** Greutățile vieții pot intensifica dorința după revenirea lui Hristos, dar dacă credincioșii Îl așteaptă doar în funcție de situațiile lor prezente, vor fi tentați să devină nerăbdători în loc să rămână *răbdători*.

În societatea agricolă a Israelului din vremea lui Iacov, **ploile timpurii și cele târzii** erau bine cunoscute (adică ploile de la sfârșitul toamnei, după semănat, și cele de la începutul primăverii, înainte de seceriș). Astfel, **plugarul** care aștepta cu răbdare aceste ploi, esențiale pentru a aduce **roada scumpă a pământului**, era un exemplu grăitor de răbdare pentru cititorii epistolei. Totuși, având în vedere că imaginea secerișului este adânc înrădăcinată în escatologia Noului Testament (de exemplu, Matei 13:39), este foarte probabil ca Iacov să facă aluzie și la Domnul ca fiind Marele Lucrător al ogorului, care așteaptă cu răbdare împlinirea tuturor lucrurilor.

5:8. Indiferent dacă ne gândim la agricultorul omenesc sau la Cel divin, cititorii epistolei lui Iacov au motive întemeiate să fie **răbdători** și să-și **întărească** inimile, căci **venirea Domnului este aproape**. Totuși, această afirmație a fost, uneori, pusă la îndoială: cum putea *fi venirea Domnului aproape* în vremea lui Iacov, dacă au trecut aproape două mii de ani fără ca ea să aibă loc? (Desigur, Petru răspunde deja acestei obiecții în 2 Petru 3:3–9.)

Există mai multe răspunsuri la această întrebare, care izvorăște adesea din necredință, însă cel mai potrivit în acest context este următorul: venirea Domnului *este* întotdeauna *aproape* (ēngiken, „s-a apropiat”) tocmai pentru că nu există niciun eveniment cunoscut care să o precedă. (Vezi versetul următor.) De-a lungul celor peste douăzeci de secole, acest adevăr a rămas neschimbat: un credincios a putut întotdeauna să spună, pe bună dreptate, „Ar putea fi chiar astăzi.” Orice lucru care trebuie să se întâmple și care *se poate* întâmpla astăzi este — într-un sens foarte legitim — *aproape*. Așadar, cititorii pot folosi această convingere drept sprijin pentru a rămâne liniștiți și tari în credință, adică pentru *a-și întări inimile*.

5:9. Dacă inimile lor sunt cu adevărat întărite în această speranță, cititorii nu **se vor plânge unii împotriva altora**. Cuvântul tradus prin *a se plânge* provine din grecescul *stenázete*, care înseamnă „a geme” sau „a ofta”. Având în vedere *certurile* și *conflictele* pe care Iacov le-a muștrătat anterior (4:1-3), acest verb pare, prin comparație,

mai puțin intens. Iacov, cu delicatețe, presupune că îndemnul său la pocăință (4:7-12) va fi luat în serios și că bisericile se vor bucura de mai multă pace și armonie lăuntrică. Totuși, în mod realist, el avertizează chiar și împotriva acelor nemulțumiri mai subtile dintre credincioși. Chiar dacă este vorba doar de un oftat de nemulțumire sau un murmur reținut, credincioșii ar trebui să se ferească de astfel de atitudini — căci venirea Domnului poate avea loc în orice clipă.

Această așteptare a revenirii iminente a Mântuitorului este redată printr-o metaforă sugestivă: „**iată că Judecătorul este chiar la ușă.**” Cititorii sunt asemănați cu un grup de litigianți sau inculpați care așteaptă într-o sală de judecată. Se cere o tăcere deplină, din respect față de Judecător, care se află chiar dincolo de ușă și e gata să intre și să-și ocupe locul pe scaunul de judecată. Așa cum un lictor roman anunța apropierea Judecătorului, Iacov ridică glasul și avertizează: „**Liniște!**” Credincioșii trebuie să renunțe la orice cârtire unii împotriva altora, conștienți că Domnul și Judecătorul lor poate apărea în orice moment și Se poate așeza pe *Bēma* (Scaunul de judecată) pentru a le evalua viața (cf. Iacov 2:12-13; vezi și Romani 14:10-12; 2 Corinteni 5:10). Prin urmare, ei trebuie să vegheze cu seriozitate, pentru ca El să nu-i găsească plini de nemulțumire față de frații lor în credință (cf. Romani 14:12-13a).

5:10. Au nevoie cititorii de și mai multe motive ca să rămână statornici și răbdători până la capăt? Dacă da, pot lua ca exemplu **pe prorocii care au vorbit în Numele Domnului**. Iacov face o tranziție firească, trecând de la o chemare întemeiată pe *profeție* (răpirea Bisericii, vv. 7-9) la una *întemeiată pe exemplul celor care au fost proroci*. Slujitori ai Domnului precum Daniel sau Ieremia știa din plin ce înseamnă **suferința și răbdarea**.

Cuvântul tradus prin *suferință* (*kakopathēia*) transmite ideea de a îndura greutatea sau durere, în timp ce *răbdarea* (*makrothymia*) se referă la stăpânirea de sine în fața emoțiilor și a iritării — adică a avea o „meșă (*makro-*) lungă”, în sensul de a fi greu de mâniat. Cititorii au fost îndemnați să „**aibă răbdare (*makrothymēsate*) până la venirea Domnului**” (vv. 7-8) și să-și controleze iritarea unii față de alții (v. 9). Prorocii din vechime au întruchipat această calitate a autocontrolului în timp ce treceau prin mari încercări.

5:11. Totuși, în ciuda suferințelor lor, Iacov spune că credincioșii privesc cu admirație și respect la prorocii din trecut pentru răbdarea lor. De fapt, aceeași atitudine o au față de toți cei care rămân fermi

în încercare: **noi numim fericiți pe cei ce au răbdat**. Cititorii puteau spune acest lucru, de exemplu, despre Iov, a cărui **statornicie** (*hypomonē*, „răbdare în încercare”) era pe bună dreptate, prețuită în rândul celor care respectau Vechiul Testament. De asemenea, ei au **văzut** (în cunoscuta relatare biblică) **ce sfârșit i-a dat Domnul**. Cuvântul „sfârșit” se referă clar la concluzia Cărții lui Iov, unde se spune că „Iov a primit de la Domnul mai multe binecuvântări decât primise în cei dintâi.” (Iov 42:12). Pentru că Iov și-a sfârșit viața cu mult mai mult decât avusese la început, cititorii puteau vedea limpede că **Domnul este plin de milă și de îndurare**.

Implicarea acestui fapt este, fără îndoială, că cititorii pot nădăjdui să fie „răsplățiți” pentru ceea ce au îndurat (sau pierdut) în încercările *îngăduite de Dumnezeu*, atâta timp cât, desigur, au avut o purtare curată – asemenea lui Iov și prorocilor. Totuși, limbajul general folosit de Iacov afirmă simplu că Dumnezeu este într-adevăr *milostiv și plin de compasiune* față de cei care îndură bine greutățile. Cititorii nu ar trebui să presupună că răsplata va fi neapărat una materială, așa cum a fost în cazul lui Iov. Mai degrabă, Iacov pare să aibă în vedere beneficiile spirituale ale încercărilor (cf. 1:1-12). Totuși, într-un context care face trimitere clară la venirea Judecătorului (vv. 7–10), este firesc să credem că Iacov are în vedere și răsplățile care vor fi acordate la Scaunul de judecată al lui Hristos (vezi 1 Corinteni 3:14; 2 Corinteni 5:10). Ajunge să spunem că Iacov era pe deplin convins că răbdarea în încercări va fi răsplătită din plin de un Domn *milostiv și plin de îndurare*.

B. Perseverența poate fi întărită prin rugăciune (5:12-20)

Conținutul acestei secțiuni este strâns legat, în gândirea lui Iacov, de apelul general la răbdare și statornicie până la revenirea Domnului. În această parte finală a epistolei, Iacov oferă sfaturi concrete și practice, legate de nevoia credincioșilor de a rămâne tari. Așa cum cele trei îndemnuri din 1:19 sunt strâns conectate, la fel se întâmplă și aici.

5:12. Mai întâi, Iacov îi îndeamnă să evite jurămintele. Expresia **Mai presus de toate** (*pro pantōn*) are rolul de a accentua ideea, nu de a ridica această poruncă deasupra celorlalte. Tocmai în momentele de presiune — în mijlocul încercărilor — oamenii sunt tentați să recurgă la un limbaj nepotrivit, cum ar fi rostirea de

jurăminte. Astfel de jurăminte, folosite pentru a întări veridicitatea unei afirmații, pornesc de la premisa că simplele cuvinte nu sunt suficiente. De aceea, cititorii sunt îndemnați să se abțină de la asemenea practici: **să nu jure nici pe cer, nici pe pământ, nici cu vreun altfel jurământ** — așa cum a spus și Domnul Isus (Matei 5:34). În schimb, ei ar trebui să fie oameni ai adevărului, iar un simplu „**da**” sau „**nu**” să fie suficient, fără a fi nevoie de nicio confirmare suplimentară printr-un jurământ.

În acest punct, versiunea în engleză NKJV redă un text grecesc care înseamnă: **ca să nu cădeți sub judecată** (*hypo krisin*). Totuși, este foarte probabil ca puținele manuscrise vechi care conțin această lectură să reflecte o eroare de copist, prin care a fost omis micuțul cuvânt grecesc *eis* („în”). Această omisiune ar lăsa forma *hypokrisin* („fățarnicie”), pe care editorii moderni au ajuns s-o separe greșit în *hypo krisin* („sub judecată”). O majoritate consistentă a manuscriselor grecești ale epistolei lui Iacov conțin *eis*, așadar textul ar trebui probabil citit: „ca să nu cădeți în fățarnicie” (*eis hypokrisin*).

Cel care rostește jurăminte cade ușor în fățarnicie, pentru că acest obicei îi oferă ocazia să mintă sub aparența unei declarații solemne de sinceritate. Petru a căzut tocmai în acest tip de fățarnicie atunci când L-a tăgăduit pe Domnul. Înțelepciunea lui Iacov poate fi rezumată astfel: un credincios n-ar trebui niciodată să aibă nevoie de un jurământ ca să dovedească faptul că „de data asta spune adevărul”. În schimb, ar trebui să spună adevărul întotdeauna. Astfel, poate evita capcana jurămintelor, care duc ușor la o comunicare ipocrită.

5:13. Ceea ce urmărește cu adevărat Iacov aici este calmul și un comportament potrivit, chiar și în momente de stres. Un jurământ rostit impulsiv este o reacție nepotrivită în orice împrejurare. Dar ce ar trebui să facă cineva care **trece prin suferință**? Într-un astfel de caz, rugăciunea este răspunsul potrivit. Iar dacă cineva este **cu inima bună**? Atunci este potrivit să aducă laudă. Cuvântul *psalletō*, tradus uneori prin „**să cânte psalmi**”, are cel mai probabil sensul mai larg de „*a cânta laude*” lui Dumnezeu. Totuși, este foarte posibil ca, în biserica primară, astfel de cântări să fi fost adesea inspirate din psalmii Vechiului Testament.

5:14–15. Într-un sens mai specific, ce se întâmplă dacă persoana care trece prin suferință (menționată în v. 13) este afectată de o

boală? Rugăciunea rămâne, desigur, potrivită (v. 13), însă în acest caz, **cel bolnav** are acces la un tip special de rugăciune. Persoana *bolnavă* **poate chema prezbiterii bisericii**. Acești bărbați vor veni și, după ce îl vor **unge cu untdelemn în Numele Domnului, se vor ruga pentru el**. (Gramatica greacă sugerează în mod natural că *ungerea* precede rugăciunea.) Acolo unde Dumnezeu le dă unuia sau tuturor acestor oameni credința necesară pentru a face o **rugăciune plină de credință**, acea rugăciune **va salva pe cel bolnav** de la moarte, iar **Domnul îl va însănătoși; și, dacă a făcut păcate, îi vor fi iertate**.

Aici nu este menționat niciun dar al vindecării pe care să-l aibă *prezbiterii*. Mai degrabă, acești conducători ai bisericii acționează pur și simplu ca mijlocitori în favoarea celui *bolnav*. Iacov nu afirmă nici că recuperarea are loc *de fiecare dată*. Uneori, prezbiterii pot avea rezerve cu privire la faptul că vindecarea ar fi într-adevăr cea mai bună opțiune. Cu cât prezbiterii unei biserici sunt mai ancorați în Scriptură și mai sensibili din punct de vedere spiritual, cu atât vor putea evalua mai clar situația concretă dintr-o perspectivă duhovnicească și vor ști cum să se roage în consecință.

Având în vedere că această ungere trebuia făcută *în Numele Domnului*, putem înțelege cel puțin că ea simboliza dependența de *suveranitatea* lui Dumnezeu în procesul vindecării. Doar Domnul, ca Suveran, este Cel care îl va însănătoși — sau, mai literal, îl va *ridica* din boală. Acest lucru este în acord cu faptul că, în Vechiul Testament, ungerea cu untdelemn reflecta deseori suveranitatea lui Dumnezeu în alegerea unei persoane pentru o lucrare specifică — fie ca proroc, preot sau împărat.

Totuși, este posibil ca *ungerea* menționată de Iacov să fi fost și o practică medicală obișnuită în acea vreme (cf. Marcu 6:13; Luca 10:34). Untdelemnul era folosit ca remediu casnic pentru cei bolnavi. Dacă acesta ar fi fost cazul, prezbiterii s-ar fi rugat pentru cel bolnav după ce i-ar fi administrat acest tratament.

Iacov observă apoi că, în unele cazuri în care s-a comis un păcat, atât iertarea, cât și vindecarea pot avea loc. Totuși, expresia **dacă a făcut păcate** funcționează ca un avertisment necesar. Nu orice boală este urmarea păcatului (așa cum învață unii), deși unele boli pot fi, într-adevăr, o consecință a păcatului (cf. 1 Corinteni 11:30). Faptul că cineva îi cheamă pe prezbiterii bisericii sugerează că este dispus să confrunte orice păcat ascuns pe care l-ar fi putut comite. În mod

evident, *prezbiterii* ar trebui să facă verificările de rigoare în această privință — cu excepția cazurilor în care situația este atât de clară, încât întrebările devin inutile. Tocmai de aceea devine și mai limpede că nu este înțelept ca acești conducători spirituali să inițieze din proprie inițiativă procedura descrisă de Iacov. Dacă cel *bolnav* nu i-a chemat el însuși, este posibil ca în viața lui să existe un păcat pe care nu este pregătit să-l înfrunte.

5:16. Totuși, toți cititorii epistolei lui Iacov ar trebui să fie pregătiți pentru o mărturisire sinceră și deschisă a păcatului, care reprezintă un pas necesar în drumul spre vindecare (**ca să fiți vindecați**). Este important de subliniat că porunca **mărturișiți-vă unii altora păcatele** apare în contextul discuției despre boală și nu trebuie interpretată ca un îndemn general. Nu există în Scriptură o poruncă care să ceară mărturisirea publică a tuturor păcatelor cunoscute. Mărturisirea înaintea lui Dumnezeu este necesară pentru orice păcat de care cineva este conștient și trebuie făcută conform cu 1 Ioan 1:9. Totuși, singurul loc din Biblie în care apare porunca de a ne mărturisi păcatele **unii altora** este aici, și ea este strâns legată de rugăciunea prezbiterilor și a altor credincioși (**rugați-vă unii pentru alții**), pentru ca Dumnezeu să aducă vindecare celui bolnav.

Se pare că, în versetele 14–15, Iacov nu se referă la o vindecare instantanee ca rezultat imediat al rugăciunii prezbiterilor. Mai degrabă, el are în vedere o rugăciune colectivă — a prezbiterilor și a adunării — care să ducă la o recuperare completă, deși nu neapărat imediată. Dacă cel bolnav are motive să creadă că se află sub mână disciplinatoare a lui Dumnezeu, atunci ar trebui să fie dispus să-și recunoască deschis vina, pentru a deschide calea spre o rugăciune cu adevărat eficientă.

Rugăciunea *poate* face minuni! Dar nu atunci când vine dintr-o inimă necurată sau când este rostită superficial, grăbit sau mecanic. Dimpotrivă, ea este cu adevărat **eficientă** atunci când este o **rugăciune fierbinte și lucrătoare**, rostită de un **om neprihănit**. Cuvintele *eficientă* și *fierbinte* (din versiunea NKJV) redau împreună un singur verb grecesc (*energoumenē*), care este dificil de redat exact în engleză sau română. Totuși, având în vedere că verbul „a energiza” derivă din acest termen grec, afirmația lui Iacov ar putea fi parafrazată ca „o rugăciune plină de energie spirituală” sau „o rugăciune energizată de Dumnezeu”. Ideea este că un asemenea tip de rugăciune are o acțiune profundă, spre deosebire de

rugăciunile rostite într-o stare de indiferență sau dintr-un impuls mecanic. Iacov vorbește despre o rugăciune născută din lucrarea Duhului Sfânt — o rugăciune care vine din adâncul inimii și al sufletului. Doar un *om neprihănit* poate înălța o astfel de rugăciune, iar Iacov sugerează că, dacă cel bolnav se întoarce sincer de la păcat, ar putea chiar el însuși să se roage eficient pentru propria vindecare. De fapt, exact acest lucru l-a făcut regele Ezechia, un om neprihănit, într-un moment în care era pe punctul de a muri din cauza unei boli grave (2 Împărați 20:2–6), chiar dacă, din câte știm, boala sa nu era legată de un păcat.

5:17. Ca ilustrație clasică a „*rugăciunii fierbinți și lucrătoare a celui neprihănit*”, Iacov îl aduce acum în discuție pe **Ilie, un om supus aceluiași slăbiciuni ca și noi**. Dacă unii dintre cititorii săi erau tentați să creadă că *Ilie* era un fel de superom spiritual, a cărui viață de rugăciune nu putea fi reprodusă, se înșelau. *Ilie* era la fel de uman ca oricare dintre noi, și totuși, prin rugăciunea lui, cerul a fost închis timp **de trei ani și șase luni**. Când spune că *Ilie s-a rugat cu stăruință*, Iacov folosește o expresie idiomaticească cu rădăcini ebraice. Cuvintele grecești *proseuchē prosēuchato* înseamnă literal „*s-a rugat cu rugăciune*” — o formulare intensificatoare care ar putea fi parafrazată: „*s-a rugat cu adevărat*”. Așa cum subliniază versiunea în limba engleză NKJV, această expresie face trimitere clară la conceptul din versetul anterior despre rugăciunea eficientă și fierbinte a celui neprihănit. Iacov subliniază că exact acest tip de rugăciune a rostit *Ilie* — iar rezultatele vorbesc de la sine.

5:18. Iar acest episod nu a fost deloc unul izolat în viața de rugăciune a acestui *om neprihănit*. Dimpotrivă, el **s-a rugat din nou**, iar rugăciunea lui a avut efect atât asupra **cerului** — care **a dat ploaie** — cât și asupra **pământului** — care **și-a dat rodul**. Prin aceasta, Iacov sugerează că și cititorii săi creștini pot realiza lucruri mari (vezi *mare putere are* în v. 16), dacă sunt oameni neprihăniți care se roagă cu stăruință.

Iacov se îndepărtează acum de tema bolii, prin care și-a început discuția despre rugăciune (v. 16). Vindecarea bolilor fizice era doar unul dintre posibilele rezultate ale unei rugăciuni eficace. Așa cum știa oricine care își amintea de istoria lui *Ilie*, rugăciunile acestui proroc au fost instrumente prin care Dumnezeu a lucrat în contextul chemării Sale la pocăință adresate poporului Israel (1 Împărați 18). Rugăciunea care a închis cerul a pus Israelul sub disciplinarea lui

Dumnezeu, iar rugăciunea care l-a redeschis a adus binecuvântarea Sa — însă acest lucru s-a întâmplat doar după ce națiunea s-a pocăit și a părăsit închinarea la Baal. Astfel, Ilie a întors o întreagă națiune de la rătăcirea căii sale (v. 20). Cititorii lui Iacov aveau și ei înaintea ochilor ocazii asemănătoare de a înălța astfel de rugăciuni eficace.

5:19. Această realitate este exprimată clar în declarația finală a epistolei (vv. 19–20), care nu ar trebui citită separat de discuția anterioară despre rugăciune. Iacov a arătat deja că, printre bisericile cărora le scrie, puteau exista bolnavi care erau vinovați de păcat și a căror nevoie putea fi abordată prin rugăciune. Însă puteau exista și alții care se rătăceau spiritual, fără să fie afectați fizic. Iacov recunoaște fără echivoc că această situație este reală și că păcatul, din păcate, face parte din viața creștină. De aceea, el sugerează că, **dacă s-a rătăcit vreunul dintre voi de la adevăr și-l întoarce un altul**, acel gest este comparabil cu ceea ce a făcut Ilie în mijlocul lui Israel. Nici nu mai este nevoie ca Iacov să menționeze că un asemenea act de restaurare nu poate avea loc fără rugăciune. Ilie este un model evident pentru astfel de eforturi.

5:20. Iar aceste eforturi merită pe deplin. De fapt, **cine întoarce pe un păcătos de la rătăcirea căii lui** (*hodou*) îl îndepărtează de pe un drum al păcatului care l-ar putea duce la moarte fizică (vezi 1:15). Astfel, eforturile unui credincios de a-și readuce fratele pe calea ascultării pot însemna salvarea unei vieți. Dacă reușește, va **mântui un suflet de la moarte** (*psychē* – „viață”, „persoană”), dar va realiza mai mult decât atât, pentru că un păcătos întors din rătăcire primește iertarea plină de milă a lui Dumnezeu. Astfel, mulțimea de păcate adunate de cel care s-a abătut de la Dumnezeu este acoperită atunci când acesta se întoarce la El. Cuvântul tradus aici prin **va acoperi** (*kalýpsei*) înseamnă „a ascunde”. **O sumedenie de păcate** ale celui întors din rătăcire sunt acum date la o parte dinaintea ochilor datorită iertării primite. Iar fratele care, cu dragoste, îl întoarce înapoi este recunoscut nu doar pentru păstrarea vieții fratelui său creștin, ci și pentru că a contribuit la curățirea lui, ca și cum eforturile sale ar fi înlăturat dinaintea ochilor toate deformările morale rușinoase produse de păcat. (deși, bineînțeles, doar Domnul este Cel care curăță cu adevărat). Prin această implicare personală, creștinul care cândva rătăcea este acum atât viu din punct de vedere fizic, cât și curățit din punct de vedere spiritual.

Aici se încheie epistola. Totuși, nu este câtuși de puțin un final plat sau lipsit de forță. Dimpotrivă, în această concluzie impresionantă (5:7–20), Iacov își conduce cititorii de la o stare de nemulțumire și plângere unii împotriva altora (v. 9), spre o preocupare plină de dragoste pentru nevoile fizice ale celorlalți (v. 16), culminând cu cea mai înaltă preocupare: grija față de păcatul unui frate (vv. 19–20). Când credincioșii ating acest nivel, ei depășesc concentrarea egocentrică asupra propriilor neazuri și încercări. Acum, ochii lor sunt ațintiți asupra nevoilor spirituale ale fraților lor, inimile lor se înalță în rugăciune pentru ei, iar mâinile lor se întind ca să-i readucă pe drumul cel drept.

Vrei să citești mai mult?

Ți-a plăcut *Epistola lui Iacov: Comentariu succint*?

Te invităm să vizitezi blogul **HAR GRATUIT:**
PĂSTREAZĂ HARUL ÎN CENTRUL ATENȚIEI,
unde publicăm săptămânal articole scurte pe teme
biblice, traduse de pe Grace in Focus Blog. Toate
materialele sunt disponibile gratuit pe site-ul:

faithalone.org/category/har-gratuit/

De asemenea, poți răsfoi cărți traduse în limba
română și în alte limbi aici:

<https://store.faithalone.org/>